

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Korunk haladásának hatása a bűnözésre.

Irtó: *Preszly Lóránd* csendőrfőhadnagy.

Hogy a technika haladása nemcsak az emberi művelődésre hat jótékonyan s hogy nemcsak azt tökéletesíti, hanem igen gyakran az emberiség bűnözésének is szolgálatába szegődik, azt mindenki elismeri és tudja, aki a közelmúlt nagobbszabású bűncselekményeit, de főként Franciaország fővárosának, Párisnak közelében, de magában a fővárosban is az úgynevezett *autós haramiák* által elkövetett vakmerő gaztettek leírását az ujságokból figyelemmel kísérte s e szokatlan és különös módon elkövetett gaztettek felett gondolkozott.

A haladásnak kétségtelen jele és letagadhatlan bizonyítéka az, hogy a mai kor bűnös embere a gonosztevése céljaira felhasználja már a technika egyik újabb vívmányát, az automobilt is és azt a maga saját bűnös céljaira pompásan kihasználja.

Ma már olvasunk automobilon elkövetett gyilkosságról és rablásokról, olvastuk, hogy egy automobilt birtokába kerített néhány gonosztevő, végigszánguldozott az országutakon s a velők szembekerült gazdag utasokat az autóról egyszerűen lelőtték, kirabolták s azután tovarobantak. Ez történt legutóbb Franciaországban. De ha így haladunk, bizonyára eljön az az idő, hogy a repülőgépek is eszközei lesznek elkövetendő bűncselekményeknek. Nyugodtan sétálgat majd a jövő embere a földön s a levegőből egyszerre reácsap vércsemódjára egy aëroplános gazember s ilyen módon veszélyezteti az élet- és vagyonbiztonságot.

Automobil gyilkosságok és rablások az utóbbi hónapokban gyors egymásutánban követték egymást, hála Istennek — egyelőre — még nem Magyarországon. De hogy előfordultak a külföldön, e tény is szomorúsággal kell leszögeznünk.

A művelődéstől, a kor minden irányban való nemes fejlődésétől éppen azt kellene várnunk, hogy a gonoszettek száma csökken, a gonosztevők megemberelik magukat s a civilizáció útján csak az indulatok finomodását s az erkölcsök javulását fogjuk az egész vonalon tapasztalni; az emberek jobbak, szelidebbek és könnyűrelethetebbek lesznek; sajnos, erre a feltevésre ridegen

czáfolnak reá e tények, amelyek azt igazolják, hogy a bűnözés szépen idomul a kor haladásához; a gonosztevés technikája, a bűncselekmények elkövetési módja pedig szépen alkalmazkodik a technika haladásához. A régi idők gonosztevői és a modern bűnösök közötti különbség és ellentét kezd jelentékeny lenni. A régi világ bűnözői egyszerű módon és egyszerű eszközökkel követték el tetteiket, a menekülési eszközeik is igen kezdetlegesek voltak. Ma valóságos szaktudással dolgoznak a modern bűnözők a technika, mechanika stb. eszközeinek segítségével. Menekülésre is 60—80 kilométeres sebességgel száguldó erős és hatalmas automobiloikat használnak. Egy riasztó töf-töf hang nyomában erős zugás-zakatolás, óriási por, azután köd előttük, köd utánuk, nyoma vész a bűnösöknek. Pár óra alatt egy egész országot átfuthatnak s egy egész ország rendőrségét mozgósítani kell, ha két-három ilyen autós rabló nyomára akar a hatóság jutni.

A párisi hirbeft «autó-baramiák» vakmerő vezére, Bonnot és társainak chantilly-i vakmerő támadásai után olyan apparátussal indult meg a párisi rendőrség a rablók kézrekerítésére, mint a milyennel talán az egész világon még sehol sem üldöztek gonosztevőket. Talpon állott az egész francia rendőrség és detektiv-testület, segítségükre sietett a közönség, kik közül ezer számra akadtak önkéntes detektívek is; az ujságok közölték, a mozgó színbázakban is mutogatták a rablók fényképét, olyan nagy volt az érdeklődés s főleg a törekvés, hogy a gazemberek kézre kerüljenek. Mert egész Páris halálos félelem között élt azokban a napokban. A közel négy millió embert — mely Párisban és külvárosaiban él — Bonnot és társainak hallatlan vakmerőséggel és kegyetlenséggel végrehajtott gaztettei valósággal kétségbe ejtették, mindenki halálos veszedelemben érezte magát s ez alól az idegbomlasztó félelem alól csak akkor szabadult fel, a mikor Párist sikerült a gazemberektől egyelőre megmenteni. De ez is mily nehezen ment! Mert a modern kor büntetése nem úgy, mint a hajdani gavaléros gondolkodású pusztai betyár, akkor, amikor szorult a hurok a nyaka körül, szembeszállott merészen és bátran üldözőivel; nem, korunk modern büntetesei bemenekülnek egy házba, eltorlaszolják a bejáratokat és onnan a fedezék mögül adnak sortüzet az őket üldö-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása oleón eszközökkel. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

csás. art. és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

és kir. közös hadsereg, a m. kir. Öntőház-utca 2.

zökre, gyáván, meghunyászkodva, gonoszul, alávaló hitvány módra. Itt is milyen sülyedés tapasztalható a mult és jelen gonosztevője között! A futóbetyár-életben volt valami poézis, az erdők mélyén tanyázó, a nádasokban bujkáló vagy a széles pusztákat barangoló — inkább a virtus kedvéért bűnöző — betyár alakja valahogy rokonszenvesebbnek tűnik szemünk elé, mint az autós betyárok típusa. Az előbbieket csak szegénylegények voltak, akik inkább elkeseredésből csaptak fel betyárnak, de a modern betyárok, akik valóságos ember vadászatot rendeznek, kik a nőket és gyermekeket nem kímélik, akik nem a nádast, hanem a nagyvárosok kördeit, vagy a temető-kriptákat választják rejtekhelyül, akik testben és lélekben cinikusak és gonoszak, akik kegyetlenül és orozva támadnak — akik valósággal egy külön kasztot alkotnak és esküdt ellenségei minden más tisztességes társadalmi osztálynak — ezek valóban ellenszenves, gyűlöletes alakok. Egy külön világ az, amelyet ők élnek. Ezek igazán nem normális bűnözők, akiket vagy a terbeltség, vagy a mostoha körülmények, vagy egyéb más tényezők kergetnek bele a bűnözésbe; ezeket nem az alkalom, nem az indulat, nem a szenvedély teszi bűnösökké, ezek egyenesen beleszületnek abba a romlott levegőjű világba, melyben tradícionális vonás és törekvés mindenütt és mindig veszélyeztetni az általános békét és folyton hálaszni a zavarosban. Nekik mindenki és minden ellenségük. És minden ellenséget gyűlölnék. Az emberi életnek és vagyonnak előtük semmi értéke nincs. Igaz, hogy a maguk élete sem bir értékkel. Művészet és tudomány iránt érzéketlenek. Legnagyobb ellenségüknek azokat az embereket tekintik, kiket az állam az ellenük folytatott harcra állít: a csendőröket és a rendőröket. Valóságos állandó harc folyik a kettejük között, a csendőrség s a büntettesek között, a büntettesek és a társadalom között. Tagadhatatlanul egyes emberek és rendkívül leleményesek, A jó és becsületes polgárság, de a nyomozó testületek is csak lassu, lomha lépésekben kulloghatnak utánuk. Hogy csak egyet említsek, az újabb kor egyik vívmányát, a telefont már akkor felhasználták furfangos csalások elkövetésére, amikor a telefon még egy rendőrvagy csendőr-állomásra sem volt bevezetve; most a legújabb kor vívmányát, az autómobil használják már, de melyik nyomozó testület van pl. hazánkban gépkocsikkal ellátva? Akkor, amikor el lesz látva, ők már bizonyosan repülőgépeken fognak működni.

Nálunk, Magyarországon is felütötte fejét szórványosan néhány ilyen banda. Hihetetlen vakmerőséggel nyomultak be fényes nappal nyilvános helyekre, postahivatalokba és takarékpénztárakba s ott követték el a gáztetteiket. Azt kell hinnünk, hogy az a sok praeventív intézkedés, melyek a közbiztonságot szolgálják és a védelmünkre vannak rendelve, még mindig nem elég-

ségesek, vagy legalább is még nem kielégítőek a modern bűnözések elleni küzdelemben!

Ma már nagyon megváltozott a gonosztevők karaktere is. Az egyszerű bűnözők csak a vidéken találhatók fel, de az ügyesebbje bevándorol a városokba s ott üti fel tanyáját a roppant kötengerben. Itt könnyebb és előnyösebb a helyzete. A falukat, a pusztákat, az országutakat szemfüles és erélyes csendőrök portyázzák és ellenőrzik, de a nagyvárosok ezer és ezer buvóhelye jó fészket és oltalmat nyújt a rendőrök elől. A sok utcza, az apró sikátorok, melyeken rendszeren embertömegek hullámanak, mind kitünő buvóhelyekül és egerutakul szolgálnak.

Az igazi gonosztevők bevándoroltak a városokba. Elhagyták egyszerű mesterségüket s modern bűnösökké képezik ki magukat. Megtanulnak nagyszertűen lőni. Kiismerik a villamosság minden előnyét, mechanikusok, technikusok lesznek, vagy legalább is nagyjában megismerkednek ezek titkaival; megismerkednek bizonyos fokú kémiai ismeretekkel is; tudnak bánni a kerékpárral, az autómobilokkal és a telefontal. Ügyes telegrafisták, zár, lakat, szerszám stb. szakértők. Ha kell, kitünően tudnak írást hamisítani; elváltoztatott hangon beszélni; magukba szednek bizonyos detektiv-ismereteket és jogi tudományt is. Szeretnek fizikai erőre. Térképekkel, fotografáló gépekkel, Baederekkel és villamos zseblámpákkal szerelik fel magukat. Eszesek, élelmesekek, leleményesek, kíméletlenek, ravaszok, furfangosak, elszántak, gonoszak, erkölcstelenek, lelketlenek és kegyetlenek. Valóságos haditervekkel dolgoznak és bátorsággal, szinte bámulatra méltó vakmerőséggel hajtják végre terveiket.

A gonosztevés a maga szempontjából kétségtelenül ügyesen gyümölcsötveti a modern tudományok vívmányait és azokkal a legelőbb fegyverzi fel magát. Minden új találmányra, felfedezésre reá tesz a kezüket jóidejében, azért tudják lábba ejteni, megdöbenteni gáztetteikkel a tisztességes társadalom tagjait.

A büntettes társadalom új, modern eszközökkel dolgozik, az ő külön világukban új eszmék születnek, új tervek forrnak, új irányzatok forronganak, versengenek és a tisztességes társadalom ellen folytatott küzdelmükben és harcaikban megnyilvánul az a szomorú tény, hogy nem hogy közelednének, de távolodnak tőlünk s a bennünket elválasztó terület folytonosan növekszik.

A technika haladásán kívül a művelődés fokának emelkedése is jelentékenyen megváltoztatja a mai kor bűnös emberének típusát. Azt kellene hinnünk, de úgy is kellene lenni, hogy a műveltség feltétlenül vissza tartja az embereket a bűnözéstől, hogy kigyógyítja és megjavítja őket. Nem. Sokszor épen a műveltség s az ezzel járó magasabb igények, vagy a kapaszkodási szenvedély hajtják a gyenge akaratu embereket a bűnözésbe. A közönséges bűnösök között találunk már megtévely-

Ha fáj a feje ^{ne tétovázzék, hanem használjon azonnal} **Beretvás-pastillá!**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejtájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban
Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlva. Három doboz nál ingy. postai szállít.

dett, finom urakat is, akik hihetetlen ügyességgel, leleményességgel, emellett uri diszkrécióval és kedvességgel álcázva szövik bűnös hálójukat. mindaddig, míg szerencsétlenségük el nem juttatja őket a börtön küszöbéig. A diplomás emberek jelentékeny százalékat juttatja rossz sorsra idáig. A bűn szennye fel csap rájuk és a sáros hullámok elsöprik őket is. A diplomás emberek milyen nagy számát tette már ezideig is tönkre a kártya, az asszony, a romlott idegzet, a nagyási hóbort stb. Hány sikkasztó, csaló, tolvaj, okirathamisító, kerítő stb. kerül ki soraikból! Hány a művelt osztályhoz tartozó és jobb sorsra érdemes embert tett tönkre, sodort le a tisztesség ösvényéről a nyomor, a szenvedély, a szeretkezési vágy, a könnyelműség ezer ördöge!

A mult bűnös embereitől eredő bűnök mintha nem lennének olyan komplikáltak, mintha nem egy és ugyanolyan forrásokból erednének! Nekem úgy tetszik, mintha a durva akarat, az erős indulat, vagy az ösztönszerűleg kiváltott bűnök s a jelen szövevényes körmönfont, titokzatos és összetett bűnei között valami különbség volna! Mintha ez utóbbiak aljasabbak, gyűlöletesebbek és rémesebbek lennének! Mintha azok a módok, a melyek szerint a modern bűnösök végrehajtják gaztetteiket, borzalmasabbak lennének! Mintha a mi korunk bűneiben több lenne az aljasság és az elvetemültség!

Ma egy nemzetközi betörő részvénytársaságról huzták le a leplet. Szervezett banda volt. Volt igazgatója, voltak ügynökei, sőt ügyvédjei is, kik rendes fizetést, rendes jutalékot huztak. Egész Európát behálózták. A társaság betörői között mérnökök is voltak, diplomás, művelt emberek, kiknek — szakértelmük is lévén — könnyen sikerült a dolguk. A betörők vakmerősége és a szakember kiválósága egyesült bennük.

Tegnap egy intelligens ember pilulákban orvosság képében ölé mérget küldött, ölé méregben küldött halált egy barátjának.

Ott van a Haverda-cset, a mikor egy jámbor egyszerű öreg asszonyt egyetlen gyermeke, a fényt kedvelő, az izzó vérű, a buja, a szeretőket tartó leánya lövet le előre kiesztelt terv szerint hűséges lovagjával. A külföldön hasonló esetek. Velenczében a Tarnovszka asszony esete. Párisban a Steinheilné-féle büneset, a közelmultban Olaszországban a Paterno hadnagy-féle eset, melynek monstre tárgyalása most folyt le.

Budapesten ebben az évben két nagyobb gonosztett, egyik a szerencsétlen 12 éves Schwarz Gizella esete, mely egyik legfényesebb igazolása fejtegetéseimnek. A legedzettebb idegzetű emberek is megdöbbenve olvasták a cselekmény elkövetésének részleteit és a tettesről, Rumpf Jánosról kiderült, hogy 1903 óta nem kevesebb, mint 13 rendheli hasonló gaztettet követett el Büchelbergben, Münchenben, Bessben, a bajorországi Lindau-

ban, a svájezi Herisauban stb. A borzalmas tettekkel gyanúsított Rumpfról a müncheni orvosok azt a rendkívüli tényt állapították meg, hogy épelméjű. A másik eset a Schwarz Jolán fényes nappal való meggyilkolása és kirablása. Országos nyomozás hónapok óta folyik eredmény nélkül.

Micsoda készütséggel, furfanggal, tudással és megdöbbentő vakmerőséggel dolgoznak ezek a nagyszabású bűnözők! A nagy gonosztettek elkövetői valóban gonosz ellenségei a tisztességes társadalomnak s az emberi romlottságnak valóban szomorú típusai!

A mai kor, a mi napjaink büntetési felett érdemes elgondolkoznunk. Nem nagy és nemes indulattól erednek, hanem a gonosz és aljas emberi indulatoktól. És ez kétségen kívül szomorú tény! A rombolásokban nem sok örömről lehet beszélni, mert a bűnözés esküdt ellensége a kulturának, a haladásnak, a művelődésnek, a fejlődésnek és minden nemesebb emberi törekvésnek.

Ezekkel szemben a tisztességes társadalom sem maradhat tétlen, mert a harag és gyűlölet mindig elkeseredettebbé válik és az összeütközések mindig hevesebbek lesznek. A tisztességes társadalom védelmére hivatott testületnek s így a csendőrség tagjainak is tisztában kell lenni azzal, hogy a folytonos harcra úgy vívhatni meg eredményesen, ha új módszerekkel és új eszközökkel küzd s ha a reánehedő komoly bivatást a legnagyobb lelkiismeretességgel, hősies bátorsággal és önfeláldozással vívja meg. Ha a gonosztetők a modern technika színvonalán dolgoznak, akkor az őket üldözők sem maradhatnak el tőlük, sőt tudás, előkészültség, szakismeret, bátorság stb. tekintetében felettük kell állniok s praeventív intézkedésekkel csökkenteni azok bűnözésének és a társadalom ellen intézett merényleteinek lehetőségét és így tenni meg minden lehetőt az állam s polgárai érdekében.

Pótlás «A hadköteles kor és az ujonczok nagysága» czimű cikkhez.

E lap 36-ik számában megjelent cikkem megírásakor még nem jelenvén meg a véderőtörvény végrehajtására vonatkozó utasítás, cikkemet azzal végeztem, hogy «a sorozóbizottságra van bízva, hogy alkalmas-e az ujoncz a hadi szolgálatra s a sorozóbizottságra az utasítás irányadó».

Későbbben hozzájutván a véderő-utasításhoz, a cikk kiegészítésül pótolni kívánom, hogy az utasítás 48. §-a szerint a közös hadseregbe, a haditengerészetbe, vagy a honvédséghez való belépéshez általában legalább 152 centiméteres testmagasság kívántatik meg.

Hivatásszerű tengerészeknél egyébkénti alkalmasság mellett, kézműveseknél s azoknál, a kiket irodai munkára, vagy egyéb a hadseregben képviselt hivatásokra

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRNTREU ES FUCHS TESTVÉREKNEL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

használni lehet, egyébkénti alkalmasság, vagy segédszolgáltatokra való alkalmazás mellett, az előbb említett testmérték alá is lehet szállni, de 150 centiméternél alább nem.

Ezekből látható, hogy a testmagasság tekintetében nagy különbség van a régebbi és legújabb szabályok között. Ugyanis régebben a közös hadseregnél és haditengerészetnél legalább 155 centiméternek, — a honvédségnél legalább 153 centiméternek kellett lenni a testmagasságnak, míg most úgy az egyiknél, mint a másiknál 152 centiméterben van ez meghatározva; — viszont azonban a kézművesek, irodai szolgálatra alkalmazhatók, hajóslegények és hajókézművesek testi nagyságra tekintet nélkül voltak besorozhatók, míg a legújabb szabály szerint a 150 centiméternél alacsonyabakat nem lehet besorozni.

A testmagasságra vonatkozó ez az új intézkedés több fíut tesz alkalmassá a katonáskodásra s kétségtelenül szaporítja a beváltak számát. *K. Nagy Sándor.*

Nagy Szulejman sirja.

A török történelem, nyelv és irodalom egyik kiváló magyar ismerője, dr. *Mészáros Gyula*, írja ez érdekes cikkét Nagy Szulejman szultánról, a kit a magyar történelemben játszott végzetes szerepe tett ránk nézve is emlékeztetéssé:

Fájának egyik messze kimagasló alakja Nagy Szulejman szultán, a történelmi nagyság és balvégzet megtestesülése. Alig volt hadviselő török császár, a ki jobban rászolgált volna a gázi (hitharczos) névre, mint ő. Nemzetének ő volt egyik legnagyobb törvényhozója, s a török irodalom az ő korában, jobban mondva az ő udvarában érte el virágzásának tetőpontját. Báki, a török költők pádisáhja az ő trónusa előtt énekelte el soha el nem muló gazelleit, róla, az ő halálára irták a világ egyik legszebb elégiáját — költő volt maga is a hatalmas szultán. Hosszú életén keresztül nemcsak csinálta a történelmet, hanem gondosan le is jegyeztette mindazt, a mi uralkodása alatt történt. Táborából sohasem hiányzott a tudós történetíró, a ki sorjában megírta csatáit és országról-országra való vonulását. A ki hazánk történetének ezen korszakát akarja ismerni, alig lép-bet bármerre is a szultán történetírói nélkül. Logdicsőségesebb ő az Oszmán-házbéli uralkodók között.

Nékünk magyaroknak szintén legemlékezetesebb. Egész nemzeti szerencsétlenségünk, önállóságunk elbukása mind az ő nevéhez fűződik. Mohácsnál az ő ágyú bombolták ránk a veszedelmet, s az ő seregei taposták el nemzeti

nagylétünket. Ő volt az első idegen, a ki beült Budavárába és ő lett okozója az örökre fájó szigetvári tragédiának.

Mindannyian tudjuk a történelemből, hogy Nagy Szulejman szultán magyar földön halt meg. Kétségbeesetten folyt még Szigetvár ostroma az 1566-ik esztendőben, a mikor az agg szultán meghalt. Mivel balálának híre befolyást gyakorolhatott volna a török hadsereg amugy is megcsappant kedvére és a vár ostromának sorsára, Szokollu Mehemmed basa nagyvezér elhatározta, hogy titokban tartja a gyász hírt. De hogy a tábor gyanut ne fogjon, néha-néha egy-egy álhírt bocsátott ki a szultánról. Egyszer azt híresztelte, hogy a pádisáh meghült és ágyban fekszik, más-szor meg azt beszélte, hogy mindaddig nem jön elő a szultán, a mig csak a várat be nem veszik és fel nem építik benne a dsámit, ekkor azonban teljes dicsőségében megmutatja magát a népnek és ő fogja elmondani az új dsámiban a legelső imádságot, az első pénteknapon. Időközben három egész hét telt el. Gyors futárt küldött a kisázsiai Kütahjában tartózkodó trónörökösökhöz, II. Szelimhez, hogy sieszen azonnal a magyarországi táborba, mert Szulejman meghalt.

A holttestet ezalatt a szultán sátorában titokban behalzsamozták. Romlandó belső részeit pedig állítólag magában a szultáni sátorban eltemették. A mikor aztán II. Szelim Belgrádba érkezett, a nagyvezér fölöslegesnek tartotta, hogy tovább is titkolózzék. Egy reggelen szétkiáltotta a táborban a mohamedán temetéseknel szokásos imádságra való fölhívást:

— Mondjatok egy fátihát a lelke üdvéért!

Felzúdult rá az egész hadsereg, binni sem akartak a füleiknek, hogy a pádisáh meghalt. A nagyvezér azonban előlépett, s hogy megnyugtassa a balsejtelműeket, a török történetíró szavai szerint, így szólt:

— „Testvéreim, bajtársak, miért álltok így megmedvedve? Gyertek közelébb! Mondjuk egyhangon, hogy „Nincs több Isten, csak az Alláh, és dicsőítsük vele az iszlám öreg pádisáhját, a ki befejezte a hitbarcot és Engürüszet (Magyarországot) az iszlám házává tette. Bennünket valamennyiünket pedig jótéteményével és bőkezűségével táplált. Halátlanság volna, hogyha áldott holttestét és koporsóját nem a fejünkön vinnénk utolsó útjára. Most pedig fia, Szelim szultán ő felsége a pádisáhunk...”

Rövid, katonás beszéd volt a legnagyobb ozmán uralkodó nekrológja. Elhangzott Szigetvár rommá lőtt falai alatt, s testének egy része ma is ott porlad a bástyákon kívül a turbéki határban.

A magyar képzelet, meg a Zrinyi balálán síró honfélék nem érte be annyival, hogy a szultán bejegség ölte meg. A nép fantáziája a sok vérontásért más igazságszolgáltatást kívánt és önön vívódása megnyugtatasára más elégtételt vett. Egy régi verzió azt tartja, hogy a szultánt egy Szigetvárból kiröppenő ágyugolyó sebezte halálra. Volt ugyanis a török tábor közelében egy öreg hársfa, ennek az árnyékából szokta Szulejman nézdegélni a várivást. Ide tövedt egyszer egy ágyugolyó, s a fát is eltörte, meg a szultánt is megölte. Ez a hagyomány impresszionálta Dorfmeister, a szigeti veszedelem festőjét, kinek a freskója ma is ott díszlik a szigetvári plébánia-templom mennyezetén. A kettétört hársfa mellett ábrázolja a halott török szultánt.

Van ennél sokkal szebb élő hagyomány is a szigeti nép ajkán, melyet a mint magam is hallottam, úgy írom le:

... Volt Zrinyi Miklósnak egy nagyon szép leánya.

A Vág-Duna árterületén épített 53 méter hosszú gyalog bürü, háromnegyed óra alatt építette 22 honvéd.

Magyar honvéd-utászok hídverő gyakorlatai. — Az V. honvéd-körlet utászainak hidépítősei.

Meglátta a török császár és mindjárt megszerette. Azt mondta neki, hogy jöjjön el hozzá éjjel a maga sátorába. A leány gondolkodott, aztán azt felelte, hogy:

— Jól van, elmennék, de félek, hogy megíátnak a török katonák. Hanem ha eloltatod ma éjjel a táborban az őrtüzeket, akkor elmegyek hozzád. Csak a te sátorodban égjen a tűz, hogy a fénye után odataláljak!

Úgy is lett. A török császár mind eloltatta a tábortüzeket, a mint besötétedett, csak a maga sátorában volt világosság, hogy a leány megismerje. El is indult este a Zrinyi leány. Ment-ment a világosság után és odatalált a császár sátorához. A mikor aztán odaért és a császárt meglátta, hozzádobott egy bombát úgy hogy lángba borult az egész sátor. Így halt meg a híres török császár...

A mikor Szigetvára török kézre került, elkezdett a mohamedánság otthont építeni a maga számára. Kijavították a rommá lett várfalakat, bástyákat és dsámikát, kutakát építettek. Nagy Szulejmán sirja sem maradt hatott jeltelenül. Bebalzsamozott holttestét a vár elfoglalása után mindjárt Konstantinápolyba szállították ugyan s ott az általa építtetett Szulejmánie-dsámi mellett temették el Roxelánja mellé, de belső részeit a türbéli határban ásták el. Erre a helyre később a törökség mauzoleumot (türbe) épített s a sírhelyet benne egy márványoszloppal jelölték meg. Derviskolostort is építettek melléje s a dervisek őrei és gondozói voltak a szultán sírjának, a mely az idők haladtával mind látogatottabb zarándokhelyévé vált a mohamedán törökségnek. Évekkel ezelőtt még mindig lehetett látni ezen a helyen egy ideverődött kóbor dervist, a ki feljött Budára a Gül-baba sírjához, de útközben nem mulasztotta el, hogy meg ne látogassa a nagy szultán temetkezési helyét és el ne mondjon a lelke üdvéért legalább egy ájtatos fátihát. A hagyomány tehát még mindig nem szakadt meg a török világtól kezdve egész a mai korig.

A mauzoleumot és a derviskolostort a törökök a XVII. században erődítménnyel vették körül és valóságos kis várrá alakították át, melyet három oldalról árokkal vettek körül. Zrinyi Miklós a költő és hadvezér az 1664. évi téli hadjáratban Szigetvár körüli mozdulatai alkalmával fölégette ezt az erődítményt. Sőt katonái magát a mauzoleumot is szét akarták dúlni, mert azt hitték, hogy a szultán testrészeit értékes ezüst-edényben tették le a földbe. Zrinyi azonban szigorúan megtiltotta nekik a sirrablást, azt mondván, hogy »Nem a halottak ellen jövünk badakozni, hanem az élők ellen!«. A szultán sírja azonban csakhamar kiheverte ezt a pusztítást, mert a magyar hadak eltakarodása után a törökök újra fölépítették.

A mikor a törökök világának vége lett, a mauzoleum

magyar kézre került. Nem pusztult el, sőt új testet öltve tovább élt. Mert van a népléleknek egy igen érdekes sajátossága, a mely a helyi hagyományok megőrzésében és továbbfejlesztésében nyilatkozik meg. Ha bármerre nézünk is a földön s valamely helyen különböző fajoknak és vallásoknak réteges lerakódását, egymásután való következéseit látjuk, mindig megfigyelhetjük, hogy az első rétegnek a helyi hagyományait az utána következő második, harmadik réteg gondosan megőrizte és tovább fejlesztette. Itt is úgy történt. A nagy szultán sírját, a mely bires mohamedán zarándokhely volt, a magyarok átváltoztatták katolikus búcsujáró-bellyé. Régen Szulejmán történelmi nagysága előtt hajolt meg itt a hívő lélek, ma ugyanazon a helyen a Magyarok Nagybúcsujáró kultusza virágzik. A leghíresebb búcsujáró napja augusztus 15-én van. Nagybúcsujáró napján, a mikor a fél Dunántúl oda jár, sőt Szlavóniából és a közeli Ausztriából is tódulnak oda a hívők. A templom maga a változatlan régi mauzoleum-falakon áll, csak a torony, meg a tetőzet új. A szultán sírja a hagyomány szerint ma ott van, a hol az oltár lépcsői kezdődnek. Hívják pedig »török templom«-nak, vagy »türbéli templom«-nak. Följegyzéseink vannak róla, hogy a XVII. században a magyarok még »Türbék«-nek hívták. Tehát még a nevét is egykori török elnevezésétől vette. Mert a törökök, mint mauzoleumot, egyszerűen az ezt jelentő török szóval »türbe«-nek hívták vagy »türbelik«-nek, ebből lett a Türbék s a későbbi Trnbék.

Csaknem négyszáz esztendeje mult annak, hogy Szulejmán szultánt itt eltemették. A törökök azóta teljesen megfeledeztek legnagyobb uralkodójuk e temetkezési helyéről s bizony mi magyarok is megfeledezünk róla. S ha a Boldogasszony örökmécsese nem égdéglét volna e történelmi hely fölött, talán ma már a tájékát sem tudnánk megjelölni annak a földnek, a melyben az egykori világ legbatalmasabb császáriának szive elporladt.

KÉPEINKHEZ.

Honvéd utászok hidépitési gyakorlata.

Hogy mily nagyot haladt a modern katonai kiképzés és a badi technika az utóbbi 3—4 évtized alatt, arra a kiképzésnél naponként észlelhető feltűnő fejlődés mellett elének bizonyítékot nyújt a jelen számunkban közölt képeken bemutatott katonai hidépités produktuma.

Legkevesebb sem lehetne rajta csodálkozni, ha valóságos hárijánoskodás számba venné bárki is, aki nem ismeri az utászcsoportok hidépitészeti kiképzését és azt

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

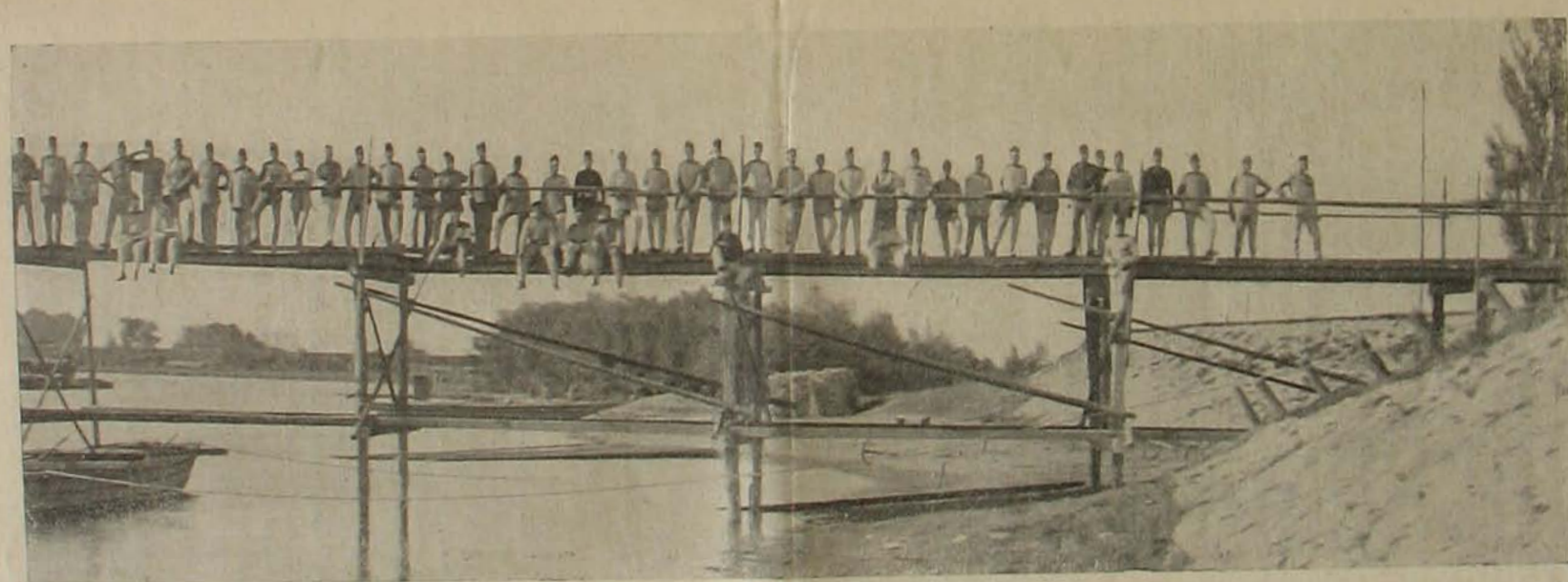
Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

* Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkönél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkeka atadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzőfogós biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

Emelőes hid. magas partról, mely alatt hajó is átjárhat. 40 ember 30 méter hosszúságban háromnegyed óra alatt építette. A magas építőzők daczára oly szilárd a hid, hogy midőn a többi utász osztalok is zűrt tömegokban futkostak rajta, alig ingott valamit.

A Nyíráni keresztül épített hid. Hossza 36 m. Készítette 60 honvéd két és egynegyed óra alatt.

Magyar honvéd-utászok hidverő gyakorlatai.

állítanak előtte, hogy 40 ember 30 méter hosszú, emeletes magasságú hidat három egyed óra, tehát méterenként rövid másfél perc alatt felépít, még pedig oly szilárdan összeállítva, hogy egész osztagok zárt tömegben és futólépésben haladhatnak rajta.

Valósággal mesébe illő művelet ez, úgyszintén a másik két képen bemutatott hidak felépítése is, úgyszólván teremő erő, amelyet csak azzal az észszerű és szigorú katonai kiképzéssel lehet megmagyarázni, amely szerint minden ember, minden pillanatban a helyén kell hogy álljon s a ráháramló munkálat minden részletét pillanatról-pillanatra, gyorsan és pontosan kell teljesítenie.

Igaz ugyan, hogy mint egyik közeli számunkban is ismertettük, a hid minden darabja, kapcsa, szöge megfelelő sorrendben kocsira rakva kéznél van, mégis bámulatra méltó az a fegyelmezett összműködés, az a szakszerű tudással párosult vállvetett tevékenység, a minnek következményeként az a számtalan darabból álló hid percek alatt készen áll s ugya ilyen gyorsan való szétszedés mellett el is tűnik előlünk, ha már nincs rá szüksége.

Büszkék lehetnek munkájukra és felemelt fővel s a helyes, pontos és gyors köteleességteljesítés felemelő érzetével keblükben állhattak a fényképező masina elé a derék utászok; de büszke lehet rájuk a honvédség is, hogy ilyen jól képzett emberekkel mozdíthatja elő a honvédelem és a legfelsőbb szolgálat mindenképp felelő érdekeit.

HIREK.

Igazolványos altiszteknek az osztrák-magyar banknál szolgálai minőségben való alkalmazása. A m. kir. honvédelmi miniszter és az osztrák-magyar bank között, az 1917. évi december hó 31-éig terjedő időre létrejött megállapodás szerint, az osztrák-magyar bank a nála üresedésben levő szolgálai állások betöltése alkalomával, az igazolványos altiszteknek más pályázókkal szemben előnyt biztosít. Szolgálai állásokért csak oly igazolványos altisztek folyamodhatnak, akik a német s ezenkívül a magyar, vagy egy más, az osztrák-magyar monarchiában divó nyelvet szóban és írásban bírják, akik írni és olvasni tökéletesen tudnak s akik a négy számtani alapműveletet ismerik. E kellek igazolása céljából a folyamodók az osztrák-magyar bank által a végből alakított bizottság előtt szóbeli és írásbeli vizsgát kötelesek tenni. A bank szolgaszemélyzete öt fizetési osztályba van sorolva. I. fizetési osztály 1400 K fizetés, 900 K lakbér, II. osztály 1400 K fizetés és 800 K lakbér, III. osztály 1400 K fizetés és 700 K lakbér, IV. osztály 1400 K fizetés és 600 K lakbér, V. osztály 1200 K fizetés és 500 K lakbér. A lakberek minden állomáson egyformák. Az I. fizetési osztály soronkívüli előléptetések számára van fentartva. A ki nevezés ideiglenes minőségben az V. fizetési osztályba történik; a véglegesítés, a IV. osztályba való előléptetés mellett, rendszerint két évfolyás után következik be. A III. és II. osztályba az előmenetel rendszerint 5—5 évi szolgálat után történik. Minden véglegesített szolgálat három évenként 100—100 K szolgálai pótlékot élvez, amelynek összege azonban az 1000 koronát meg nem haladhatja. Pályázati, esetleg előjegyzés iránti kérények az osztrák-magyar bank Bécsben székelő üzletvezetőségéhez lesznek címzendők.

Csendőrök megtámadtatása. Martin Nárius és Lakatos Pál csendőrök, a csikmegyei hágótöljai őrsről 1912

szeptember 2-án a Gyergyótölgyesről Sárospulnára vezető országuton portyázva, két dorongokkal felfegyverkezett fuvaros által megtámadtattak. A járőrnek a támadás abbanhagyására irányuló felhívására a támadók a dorongokat eldobták és a járőrt kövekkel dobálni kezdték s midőn a dobálás ismételt felszólítás dacára sem szűnt meg s több dobás a csendőröket érte, Lakatos csendőr támadóira egy lövést tett, mely azok egyikét, László Ferenczet életveszélyesen megsebesítette. — Váróczi Ede csendőr és Lövei József próbacsendőrből állott, Pest megye fülöpszállási őrsbeli járőr 1912 szept. 1-én éjjel Fülöpszállási községben szolgálatot teljesítve, több fülöpszállási legényt közszemben elleni kibágáson tettenért s midőn azokat csendre intette, Laczkó István ottani lakos a járőrt megtámadta, a próbacsendőr kardját megragadta s azt elvette, mire ez támadója ellen löfegyvert használt s azt életveszélyesen megsebesítette. — Czifra János II. csendőr, a torontálmegyei Omlód községben 1912. szeptember hó 1-én, szolgálaton kívül egy táncmulatságon vett részt, ahol éjjel 12 óra körül Reisch Tamás ottani lakos által késsel megtámadtatott s súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesített. Czifra csendőr támadója ellen kardot használt s azt könnyen megsebesítette.

Kérelem. Kara Lajos csendőr cz. őrmester a Krassó-Szörény megyei ruszkai őrsről, kéri Somogyi Gyurka Lajos csendőrt, kivel 1904-ben a cs. és kir. 7. utászüzsoalójnál együtt szolgált, hogy ezimét vele mielőbb tudassa. — Podnevár Mihály, Abauj-Torna megye bárczai őrsbeli csendőr kéri azon VI. kerületbeli bajtársát, ki vele magát kölcsönösen áthelyeztetni hajlandó, hogy ezimét vele mielőbb tudassa. — Schubert Kálmán, Trencsén megye kosárfalvai őrsbeli csendőr pedig Katzberger István, Belus Márton, Császár Gyula, Misovics Lajos, Melichár Nándor, Kompaner István és Bedő Ferencz csendőröket kéri fel, hogy ezimüket vele közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az egyesült államok készpénze. Egy bivatalos jelentés szerint az Egyesült-Államok készpénze a jelen pillanatban egy milliárd és kilencz millió dollár. Ebhez jön a pénzverésre szánt nyersvas és ezüstkészlet, a melyet pontosan százkilenczven millió dollárra becsülnék. Minden bizonyítás nélkül is elhiszszük, hogy ez jelenleg a legnagyobb készpénzvagyon, a mely valamely nép birtokában van. Mindeztideig az óriási készpénzvagyon nagyon sok gondot adott és sok fejfájást okozott a diplomatáknak és államférfiaknak. Hogy is ne, hisz ennek a horribilis pénznek a megvédelmezése a legnehezebb feladatok egyike. Mikor a közelmúltban Japán és az Egyesült-Államok közötti konfliktus a háború veszedelméig élesedett ki, — egész Amerika remegve nézett San-Franciscó felé, a hol kétszázhetvenhat millió dollár készpénz volt felhalmozva. Ha ezt a japánok a kezükbe kaparintották volna! Ez a rettenetes idea sok álmatlan éjszakát okozott Washingtonban. Sietve iparkodtak tehát ezt a pénzt San-Franciscóból Japsba szállítani. Ez azonban nem ment könnyen. Először is a pénz ily nagy mennyiségének az elszállítása sok időt vesz igénybe, de azután meg nagyon sokba is kerül. Az amerikai vasútnak jól megfizettetik maguknak a pénzzszállításat. Minden ezer dollár után e y dollár a szállítási díjtétel. Ezért a kormány a lehetőség szerint el is akarja kerülni a fölösleges pénzzszállításokat, s ha már ezt nem sikerül elérnie, akkor is inkább nyers anyagot szállít, a mi nem kerül

sokba. Természetes, hogy az ilyen nagy vagyonok őrzésére a legmeszebb menő óvintézkedéseket teszik meg. Az amerikai kincstárak ennél fogva páratlanul állanak a miénk nemében. Maga a kincstár egy földalatti kazamatban oszlopokra állított óriási kőszoba, a mely körül állandó fegyveres őrség tanyázik. A mázsás kőlapokon belül egy méter vastag páncél-fal következik, a mely végül tűzálló réz és aszbeszt beléssel van ellátva. A szoba harmincz fülkére van osztva, a melyekben szép sorjában állanak egymás mellett a milliókat tartalmazó hordók. Pbiladelfiában például 307 millió dollár készpénz és 30 millió nyers arany van felhalmozva.

A béka kegyetlensége. A „Természet Tudományi Közöny”-ben a következő érdekes sorokat írja ifj. Grohmann Károly: A helybeli tó mellett (Nagy-Venyin, Fejérmegye) a zilipből leesett téglákat emelgetve, érdeklődtem az iránt, hogy a gótek előbujtak-e már. A mint az egyik téglát fölemeltem, alatta gubbasztott egy körülbelül 12 centiméter hosszú barna varasbéka (Bufo vulgaris); szájából két békáláb látszott ki, melyek időközönként lassú, nyújtózkodásszerű mozgást végeztek. A látvány oly érdekes volt, hogy odahívtam egy közelben dolgozó munkást, kivel három-négy perczig vártuk a történendőket. Végre is a munkás vállalkozott, hogy a nagy varasbéka szájából a pecsenyét kihúzza; ez óvatosan meg is történt s napsfényre került egy kis, körülbelül öt centiméter hosszú béka, mely rögtön elég vígan elugrándozott.

Kedélyes fogház. Oregon amerikai állam (Észak-amerikai Egyesült-Államok) egyik városában az ottani fogház igazgatója annyira bizik foglyainak „becsület-érzet”-ében, hogy polgári ruhában és minden őrizet nélkül az intézetnek kívül foglalkoztatja őket. Egyetlen biztonsági intézkedése csak az, hogy becsületszavat veszi minden fogolynak, hogy nem szökik meg. Ilykép most 144 fogoly 8 kilométernyi körzetben az intézet falain kívül foglalatoskodik nappal, este pedig valamennyi visszatér a fogházba. Az igazgató bizalmával eddig csak egyetlen fogoly élt vissza, a ki most nappal is be van zárva. Ezt a foglyot fogolytársai szigoruan bojkottálják.

Hároméves vonatkésés. Természetes, hogy ez sem eshetett meg másutt, mint Amerikában, a gigászi méretek bazájában. Mi európaiak már akkor is idegeskedünk és szidjuk a vasutat, ha a vonat egy órát, vagy félórát késik, s felfogásunk határait egyszerűen meghaladja, hogy a vonat heteket, hónapokat, sőt éveket is késheik. Pedig, hogy ez is lehetséges, azt az a kétségtelenül hiteles tény bizonyítja, hogy Amerikában egy vonat, mely kerek három évvel ezelőtt indult ki kezdőállomásáról, csak a közelmúlt napok egyikén futott be a végállomásra. A bihetetlennek tetsző eset a következő: Egy új vonattársaság első vonata három évvel ezelőtt indult el legelső útjára. A vonatnak batvanöt mértföldnyi utat kellett volna befutnia, hogy a végállomásra érkezék. Mikor a vonat az útnak már körülbelül a felét megtette s ép egy homokszikron haladt keresztül, óriási ciklon keletkezett s egy hatalmas homoktölcsér mintegy harmincz mértföldnyi hosszúságban elborította a kettős sínpárt s csaknem teljesen eltemelte a mozdonyt és a vasuti kocsikat is. Az elemi csapás következtében csödbe került s felozlott a vasutársaság és csaknem három évig senki sem gondolt arra, hogy a vonatot kiássa. Néhány hónappal ezelőtt új társaság alakult, mely szabadbádá tétette a pályát s kiásta és kijavította a szeren- csétlenül járt vonatot, mely aztán folytatta félbeszakí-

tott útját s a napokban — indulása ntán három évvel — megérkezett a végállomásra.

A divat méterekben. Érdekes statisztika jelent meg egy párisi lapban: a divat tündérvilágának meglepő és tanulságos statisztikája. A számadatokból kitűnik, hogy a gyengébb nem jóvoltából évente százötven millió frank özönlik a világ minden tájékaról Franciaországba. Páris kilencz világhírű divat-nagykereskedése egymagában 70 milliónyi forgalmat produkál. Kilométerekben számítva: a Paquin-czég 12 kilométer szövetet, 50 kilométernyi selymet, félselymet és bársonyt, 27 kilométernyi bélést, 43 kilométer selyemmuszlint, 6 kilométerkretont, 20 kilométer szalagot, 22,000 kilométer czérnát, egy tonnányi tüt, három métermázsányi kapcsot fogyaszt. A nagy divatczégeknek (Worthnak, Redfernnek, Drécollnak) ezer, másfélezer alkalmazottja van. A művezető szabóknak és szabónóknak olykor hatvanezer frank az évi jövedelme. Ezeknek a feladata, hogy a vevők egyéniségét a ruha készítésénél számba vegyék s a vásárló hölgyeket tanácsos és izléssel támogassák.

Élő fa-torony. Camps Meeker kaliforniai fürdőhelyen egy négyszáz méter magas domb tetején kilátótorony áll, melynek tartóoszlopait négy, életük teljében álló fa törzse alkotja. E sajtáságos „élő” torony építője Meeker kapitány, a ki egy napon, mikor megmászta a dombot, annak tetején négy hatalmas, mintegy 45 méter magas szandálfát talált, melyek szabályos négyszöget alkottak. E négyszög minden oldala négy-négy méter hosszú. Meekernek erre az az ötlete támadt, hogy a négy fát felhasználja egy élő torony megkonstruálására. A fák koronáját tehát levágták, a befele álló ágakat lehetőleg a fák komolyabb sérelme nélkül eltávolították s szabályos távolságokban padlót állítottak fel, melyet erős sodronykötél tart. Az egyes emeleteket lépcső köti össze. A toronyt szakemberek megvizsgálták és megállapították, hogy abszolút szilárdsága kétségen felül áll. S a torony tényleg nem inog a legnagyobb szélviharban sem. A fák „egészségi állapota” kifogástalan, s azok épügy hajtanak és továbbfejlődnek, mint azelőtt. A meekers-campi élő fa-torony bizonyára az egyetlen látványosság a maga nemében.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

1885. Amíg fel nem gyógyul, vagy a kórházba nem küldik. Bíztra. Forduljon kérdéseivel az illető vállalkozásokhoz.

R. 20. 1. Lopást képez. 2. Vasárnap és Szt. István napján nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munkát senki sem végezhet (1868. évi LIII. t.-cz. 19. §-a).

N. csendőr. Folszámíthatja.

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvénytár.

Gépészkovács nem gazdasági eseléd.
(Földmivelésügyi miniszter 1911. évi 50,914. sz. határozata.)

Aki forgalmi korlátozás alatt álló területről állatokat különböző egyéneknek elad marhalevél nélkül, az az 1888. évi VII. t.-ez. 8. és 30. §-aiba ütköző kihágásokat annyi ízben követi el, ahány különböző eladási ügyletet köt.

(Földmivelésügyi miniszter 1911. évi 122,963. sz. határozata.)

Eczetgyár telepengedély nélkül létesíthető.
(Kereskedelemügyi miniszter 1910. évi 5135. számú határozata.)

Aki beigazoltan fivérének látogatása céljából szándékozik tengerentúlra utra kelni, kivándorlónak nem tekinthető.

(Belügyminiszter 1910. évi 1860. sz. határozata.)

Lófogatú kocsin szalma, széna és egyéb takarmányféle rendőri kíséret mellett még fertőzött község területén is átszállítható.

(Belügyminiszter 1911. évi 426. sz. határozata.)

A forgópisztoly és a törbot tartása a Kbt. 34. §-ának 2. pontja alapján kihágásnak nem minősíthető. Ha törvényhatósági szabályrendeletben van ily tiltó rendelkezés: akkor annak alapján az ügy elbirákása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(Hatásköri bíróság 1911. évi 83. sz. határozata.)

A fegyveradót egész évre tartozik megfizetni az is, aki a fegyvert évközben eladta vagy szerezte, habár a fegyver előző vagy új tulajdonosa az arra az évre eső adót ugyanazon fegyver után már egyszer megfizette.

(Közigazgatási bíróság 1911. nov. 16. 7261/1911. P. sz.)

A tévesen befizetett adó a befizetéstől számított három éven túl akkor sem követelhető vissza, ha a befizetést arra nem kötelezett fél teljesítette is.

(Közigazgatási bíróság 1911. máj. 29. 4681/1911. P. sz.)

Vitatók. Kimaradtak.

Többeknek. Az említett cikk egy (általánosan is már régen felszínen tartott) oly kérdéstről szól, melyet az intéző körök állandó figyelemmel kísérnek. A kérdéses reform megvalósításának időpontja még ismeretlen, ugyanezért nem tartjuk időszerűnek, hogy arra reflektáljunk.

Pancsova. 1. Bármikor lehet jelentkezni. 2. Rendfokozattal szállítandó meg.

Hszadány. Nézetünk szerint nem irandó ki.

Giovanni. 1. Szófolban akkor is szabad vadászni, ha az nincs kerítéssel vagy árkolattal elzárva. 2. Az illető csendőrkerület viszonyaitól függ.

J. J. csendőr. 1. Egy bizalmi nőszemély veendő igénybe. (L. Bp. 189. §.) 2. Nem lehet annak tekinteni.

J. 12. Mindegy.

Tudnivalóság. Amerikában léte alatt is folyósítják a nyugdíját, melyet egy itteni megbízottja ntján vehet csak fel. Az erre vonatkozó kérelem három évenként megújítandó. 2. Éppen úgy, mint minden más egyén.

1848—49. 1—2. A folyó évben nem. 3. A jövő tükka.

1888. Miután a kérdés eldöntésére az illető kerületi parancsmokság illetékes, nem adhatunk véleményt. A bélyeget lapunk javára bevételtek.

Granicár 1885. 1. Betudatlik. 2. A határrendőrségnél eltöltött szolgálati idő a szolgálati pót díj kiszabásánál nem jön tekintetbe. 3. A m. kir. államrendőrségnél kaphat felvilágosítást.

C. 1884. Grill-féle könyvkiadó vállalat, Budapest, IV. ker. Dorottya-utca.

1001. 1. Ha a megszokás önhibáján kívül történt — kérelmére beszámítják. 2. Nem.

1883. 1. A folyó évben nem. 2. Önnek van igazza. 3. Bármely könykereskedés beszerzi.

Havasi csendőr. Miután leveléből nem tűnik ki, hogy a lopást egy tolvajszövetség két tagja követte el — feuntartjuk az az állításunkat, hogy a kérdés eldöntésénél a lopott fa értéke mérvadó. Abból, hogy két ember követte el a bűncselekményt, nem lehet arra következtetni, hogy ezek egy tolvajszövetségnek tagjai.

Sz. Ml. 1. Új rangot kap. 2. Csak a fegyverzet. 3. A kerületi rang a mérvadó. 4. Feljebbvalójának tekintendő. 5. Folyamodás esetén beszámítják.

1888. A különbözőet beszérendő, lásd Határozványok I. fejezet 5. pont, 6. bekezdés. A bélyeget lapunk javára bevételtek.

Tata. 1. Felszámítható. 2. Miután utasításainkban nincsen szabályozva, felsőbb helyről lenne döntés kikérendő. 3. A vészfék csak akkor buzható meg, ha a vonat vagy az utazó közönség veszélyben forog.

R. It. R. Nem jár.

00. Vitatók. Csendőr úr.

H. B. Nem.

8888. Szolgálni szándékozó. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

H. L. 1. Nem. 2. Nincs időhöz kötve. 3. Két órával. 4. Ha kellően tudja indokolni — kérheti.

Reménylő. Nem lesz.

B. Nagyon sajnáljuk, de egyrészt helyszüke miatt s azért, mert ha egyszer meglesszük, akkor más nem állna lapunkban csak nyomozó levél, de még elkésve is jelenik meg a lapban s így nincs gyakorlati értéke.

1848. Párkány. Rendesen el kell járni és az esetet az arra illetékes hatóságnak — ez esetben a községi elöljáróság — bejelenteni.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlünk nem képes olcsón linom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia bözi hangszertész-keje. Azert ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, cimbalom, arjeg yzekét át nem olvasta, mely ingyen és bármintve küldetik **Budapestről, Király-n. 58.** külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

Alosztályok közötti változások.

Az 1912. évi augusztus hó folyamán az alosztályoknál a következő változások történtek:

Új alosztályok állítottak fel:

Járásparancsnokság a pancsovai szárny területén, Deliblátton.

Őrsparancsnokságok:

A brassói szárny területén: Alsótömösön (Brassó m.), Sirneán, Felsőmoecson és Pestezán (Fogarás m.); a csikszeredai szárny területén: Barátosi fűrésztelepen (Csik m.) és végül a besztercei szárny területén: Dornavölgyi fűrésztelepen (Besztercze-Naszód m.).

Átköltözések:

A debreczeni tanosztályparancsnokság Nagyváradra, a zemplénagárdi őrs Perbenyikre (Zemplén m.), a vazseczi őrs Vichodnára (Liptó m.), a magurakalului őrs Tihuczára (Besztercze-Naszód m.) és a nyirkarázi őrs Nyirtassra (Szabolcs m.) költözött át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kineveztetik:

zászlóssá:

a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg:

1912 szeptember hó 1-ével:

Gyarmathy Aladár, I. számú csendőrkerületbeli hadapród.

Várakozási illetékekkel szabadságotatott:

Marosi József VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen» 1912. évi szeptember hó 1-étől számitandó egy évre.

Választott lakhely: Budapest.

Nyugállományba helyeztetnek:

1912 szeptember hó 1-ével:

Kardos Géza, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint „rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Ujpest.

Dullay Sándor, m. kir. I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Zilah.

Okiratilag megdicsértetett:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnok-ág által:

Laczikó Péter csendőr, az 1911. évi október 19. és 20-ika közötti éjjel Budapesten Pásztor Géza budapesti lakoson elkövetett rablógyilkosság tetteseinek hosszas és fárasztó nyomozásánál járőrvezető őrsparancsnokának, igen bathatos és fáradságot nem ismerő buzgalommal történt eredményes támogatásáért és a tettesek elfogása körül kifejtett tevékenységeért.

Musi Lajos és Blazsanik András őrsvezető ez. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor tanusított kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységükért, őrsüknek példaszerű rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes és célirányos vezetéseért és oktatásáért, nemkülönben példás magatartásukért.

Szersa János őrsvezető ez. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett lankadatlan szorgalmáért és igen eredményes tevékenységeért, nemkülönben alárendeltjeinek vezetése, oktatása és fegyelmezése körül is kifejtett buzgalmaért és őrsének állandóan jó rendben tartásáért.

Zai Istrán őrsvezető ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén az utóbbi időben kifejtett eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, nemkülönben őrsének jó rendben tartásáért.

Solyomossy József csendőr ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálatban hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt ta usított buzgalmaért és igen eredményes tevékenységeért.

Batár Antal csendőr ez. őrmester, egy családi esetnek négy napon át fáradságot nem ismerő buzgalommal, erélylyel és szakavatottsággal párosult nyomozás során történt kiderítéseért és a tetteseknek az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért.

Nyilvánosan megdicsértetett:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Halász Sándor és Leitem Henrik csendőr ez. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálatban állandóan tanusított buzgalmukért és eredményes tevékenységükért, nemkülönben alárendeltjeiknek oktatása, vezetése körül is kifejtett szorgalmukért.

Pap Sándor II. és Patka Sándor csendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén állandóan kifejtett eredményes tevékenységükért és faradhatlan buzgalmukért.

Korsós János csendőr, mert egy családi esetnek négy napon át tartott nyomozás során történt kiderítésénél és a tetteseknek az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásánál járőrvezetőjét odaadó buzgalommal, bathatosan és eredményesen támogatta.

Szórádi Imre esendőr, a kalocsai őr közgazdálkodásnak vezetése körül kifejtett odaadó szorgalmáért és a könyvtakart művelése és gondozásában is tanúsított fáradhatlan tevékenységéért.

Pénzbeli megjutalmazások.

A magyar szent korona országaihoz tartozó esendőrség felügyelője a dombrádi Nagy Gyula-féle alapítvány ez évi kamataiból az alább megnevezetteknek 45—45 koronából álló pénzjutalmat adományozott: Csiki Antal, I. számú esendőrkerületbeli járásőrmesternek, Kulcsár Márton, II. számú esendőrkerületbeli őrsvezető ez. őrmesternek, Bucsa István, III. számú esendőrkerületbeli őrsvezető ez. őrmesternek, Szabó Mihály L. IV. számú esendőrkerületbeli járásőrmesternek, Paulik János, V. sz. esendőrkerületbeli járásőrmesternek, Kárpáti József, VI. számú esendőrkerületbeli őrsvezető ez. őrmesternek, Antal Lajos, VII. számú esendőrkerületbeli őrmesternek és Lázár Kálmán, VIII. számú esendőrkerületbeli járásőrmesternek.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Koleza Győző őrsvezető ezimzetes őrmester, Butyka Ilonával, 1912 augusztus 4-én, Magyaririgenben.

Bartha János őrsvezető ez. őrmester, Bálint Annával, 1912 június 23-án, Aranyosgerenden.

Csere György esendőr ezimzetes őrmester, Szász Idával, 1912 augusztus 11-én, Apaczán.

Boja Ferenc esendőr, Kiss Juliannával, 1912 aug. 11-én, Felenyeden.

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Lüley János esendőr, Ruzsicska Stefánia Amáliával, 1912 augusztus 13-án, Kistapolcsányban.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Takács Mihály esendőr ez. őrmester, 1912 augusztus 14-én, Gajáron.

PÁLYÁZATOK.

Egy számfelvetői állás a wieni tűzészertárnál. Fizetés évi 1200 korona. Szabályszerű lakilletmény és 120 korona egyenruházati jutalék egyszer a mindenkorra a szolgálati ruha beszerzésére. Feltételek: A német nyelvet szóban és írásban való olajos ismerete. Tűzészeti és fegyverszakmában jártas pályázók előnyben részesülnek. Kérvények 1912. évi október hó 1-éig a wieni tűzészertárhoz.

Egy vármegyei központi irtóki állás Abauj-Torna vármegye főrendtartóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 720 korona. Magyar és német nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Abauj-Torna vármegye főispánjához címzett kérvények a vármegye alispánjához 1912. évi október hó 31-ig.

Egy irtóki állás a kisvárdai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aradi kir. törvényszék elnökéhez 1912. évi október hó 1-ig.

Egy irtóki állás a borosjenői kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aradi kir. törvényszék elnökéhez 1912. évi október hó 1-ig.

Egy hivataloszolói állás a m. kir. országos lováltárnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Könyvtakart és asztalosmesteregységben való jártasság előnyt nyújt. Kérvények a magyar kir. országon lováltárhoz 1912. évi október hó 1-ig.

Több pénzügyi vizgázói állás a halassagyarmati, illetőleg segedvári m. kir. pénzügyigazgatásnál. Évi zsold pótlékkal 750 korona, lakpénzzel elhelyezés. Ruhailletmény 100 korona. Szabályszerű mellékilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban. Nőtlenység. Kérvények a halassagyarmati, ille öleg segedvári magyar királyi pénzügyigazgatásához 1912. évi október hó 31-dikéig.

Egy irtóki állás a billéri kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kivánatos a német és szerb, esetleg román nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nagyikindai királyi törvényszék elnökéhez 1912. évi szeptember 20-ig.

Egy távolléti állás Sopron sz. kir. városnál. Fizetés pótlékkal 650 korona. Lakpénz 140 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. A kinevezés két évig ideiglenes. Kérvények Sopron szab. kir. város polgármesteréhez 1912. évi szeptember hó 23-ig.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
taltal nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.

Honvédelmi miniszter ur önmagyméltósága által 5242/912. sz. a. rendszeresített ujjfajta sapkák, nemkülönben az összes felszerelési cikkek, nyári szürke és fehér ezernakestyűk raktárunkon a legjutányosabb árban kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Baden nagyhercegség csendőrsége.

Ismereteti: R. L.

Szervezés.

A közbiztonság és rend fenntartására rendelt szervezet. Köteles a rendőrhatóságokat működésükben támogatni és azok rendelkezéseit fogyanatosítani. További feladata a bűnügyi szolgálat ellátása s mint kisegítő szerve az ügyészségeknek, köteles azok utasításait végrehajtani.

Belső szervezete katonai; a katonai felügyelet és a fegyverkezelés kizárólag a katonai előjárók dolga.

A testület tagjai egy, a porosz hadügyminiszter és a belügyminiszter közötti megállapodás szerint a *katonai személyek közé sorolnak*.

A testület a belügyminiszternek van alárendelve, az ő hatásköre a csendőrségi szolgálat legfelsőbb irányítása, úgyszintén a kiképzés és a belszolgálat kezeltetése.

A belügyminisztériumban csendőrségi osztály nincsen; a csendőrügyeket a csendőrségi osztály végzi, amelybe a gazdaságkezelési és pénzkezelési ügyek elvégzésére egy előadó van beosztva.

A belügyminisztérium hatáskörébe tartozik:

1. a közbiztonsági szolgálat legfelsőbb irányítása;
2. a legénység elbocsátása;
3. javaslattevél a fejedelemhez új kerületek felállítása iránt;
4. az őrsök legénységi létszámának megállapítása;
5. tiszti kinevezések, előléptetések és áthelyezések iránti javaslattevél;
6. tiszti szabadság engedélyezése (ha az négy hetet meghalad) három hónapig; továbbá legénységi szabadság engedélyezése egy évig;
7. a legénység végleges átvétele;
8. a legénységi panaszok feletti döntés, amennyiben azok nem az államminiszter hatáskörébe tartoznak;
9. tiszteknek és a fizetőmestereknek ideiglenes elbocsátása a szolgálathól (felfüggesztés);
10. a felszerelés és öltözék felügyelote;
11. tiszteknek egyes parancsnokság vezetésével való meghivatása;
12. összpontosítás;
13. a felügyelőszolgálat ellenőrzése;
14. a fizetőmester kinevezése;

15. nősülési engedély kiadása a tisztek és fizetőknek részére;

16. a legénységi egyének segélyezése.

A katonai vezetés a csendőrtestület parancsnokát illeti. A parancsnok katonai kérdésekben közvetlenül a fejedelemnek van alárendelve. A közbiztonsági szolgálat és gazdaságkezelés, úgyszintén a kiképzés tekintetében a belügyminiszter rendelkezik vele.

A parancsnok ellenőrzi a belső és külső szolgálat teljesítést és gondoskodik arról, hogy a testület tevékenysége gáncsot ne szenvedjen. A katonai fegyverkezeléséért és a szolgálati utasítások pontos betartásáért elsősorban ő a felelős.

Ő nevezi ki és helyezi át a csendőröket.

Az elősoroltakon felül még az alábbiak tartoznak hatáskörébe:

1. szabadságengedélyezés (négy hétig a kerületi parancsnokok, három hónapig a legénységi egyének részére);
2. a legénységi állomány kiegészítése; a növekedésvolt csendőrök kiképzésének ellenőrzése s a véglegesítés iránti javaslattevél;
3. legénységi egyének előléptetése és megdicsérese;
4. bírói felsőbbbbségi jog gyakorlása a csendőregyének felett; a legénységi egyének ideiglenes elbocsátása a szolgálathól; büntetésből eredő áthelyezések;
5. két éven belül az összes alosztályok és parancsnokságok megsemlélése;
6. nősülési engedély megadása a legénységi egyének részére.

A mellérendelt törzs egy főörmesterből (Korpsfourrier) és két örmesterből (Fahndungsfourrier) áll. A számvivőségi és pénzkezelési teendőket egy fizetőmester, esetleg főfizetőmester látja el. Ez kezeli a felszerelési ügyeket is.

A felszerelés átvételét egy bizottság oszkozli, mely a parancsnokból, a fizetőmesterből és a szállítók egy megbízottjából alakul.

Az igazságügyi teendőket egy, a parancsnok mellé beosztott igazságügyi tanácsos látja el.

Ugyancsak a törzs látja el a nyomozó (köröző) iroda teendőit is. Az ország összes csendőregyénei naponta egy nyomozólapot kapnak, amely az ország összes hatóságaitól beérkező köröző és elfogató levelek és pa-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerek-szolgáltatója, az Ocskai és a szabádalmaszói Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

cses. ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Ocskai és a szabádalmaszói Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

rancsok alapján állítatik össze. Ezen nyomozólevelek alapján kétbavonként egy-egy időleges, évenként pedig egy-egy évi tárgymutatót állit össze a törzs és adja ki a csendőröknek.

A csendőrparancsnok alá van rendelve végül a karlsruhei csendőriskola is.

A csendőrparancsnokság négy kerületre tagozódik. A kerületek parancsnoka egy egy törzstiszt.

A kerületi parancsnokságok Konstanzban, Freiburgban, Karlsruheban és Mannheimban állomásoznak.

A kerületi parancsnok ellenőrzi a fegyelem- és szolgálatkezelést és felelős az alája rendelt legénység továbbképzése tekintetében. Minden szolgálati és szolgálaton kívüli magatartásáról és viselkedéséről az alárendelt legénységnek tudomással kell bírnia s e célból köteles a polgári batóságoknál alkalmilag puhatolni.

Évenként egyszer megsejleli a kerületéhez tartozó összes járásokat. Ha szükségesnek látja, a járásokat meg is lepheti.

A kerületi parancsnok a kikülönített törzstiszt fegyelmi fenyítő hatalmával van felruházva.

Helyettese (elég kü önös) a törzshöz beosztott főörmester, azzal a megszorítással, hogy a tiszt jogait nem gyakorolhatja.

A kerület törzse egy főörmesterből és egy csendőrből (fourrier) áll.

A kerületek több csendőrijárra tagozódnak (élükön egy-egy örmeister-járráparancsnokkal), amelyek területi beosztása a bíróságok területi beosztásával azonos.

A járráparancsnok egyuttal parancsnoka a székbélyén lévő főállomásnak is, amelynek létszáma 2—6 csendőr között változik.

A járráparancsnok köteles meglepő szemléket tartani az alája rendelt öröskön; s havonként egyszer megsejleli a székhelyére berendelt örök legénységét.

A közbiztonsági szolgálat kezelésére vonatkozó nta-
sításokat *kizárólag* a járrási főnök adhatja a járráparancsnoknak. A bíróságok és ügyészségek elfogató parancsait és a nyomozásra vonatkozó felhívásait végrehajtani tartozik.

Az erdészeti hivatalnokai kar jogosult a járráparancsnok asszisztenciáját kikérni.

A járrás 3—8 örösből (mellékállomásból) áll.

Az örök létszáma 1—4 ember között változik; parancsnoka egy csendőr.

Az örök a tartománybiztos (Landescommissar), a bíróságok és ügyészségeknek a közbiztonságra vonatkozó rendelkezéseit *feltétlenül* teljesíteni tartozik. Az erdészeti és pénzügyeri hatóságok jogosultak az örök segélyét igénybe venni. Ugyancz áll a községi előjáróságokra is, de csakis halasztást nem tűrő esetekben.

Az örök területe több öröjarratra van beosztva, amelyet a beosztott legénység egy megbatározott sorrendben le-

portyázni tartozik. A szolgálat vagy *rendes*, vagy esetenkénti. Utóbbihoz tartozik a találkozási járörszolgálat, amelynek az a célja, hogy az egyéb időben nem portyázott területek is átportyáztassanak.

Az örök területi elosztása tisztán a helyi viszonyoktól függ. Az egy vagy két örmeister és 2—4 csendőrből álló főörnek rendszerint 4—7 rendes öröjarrata van négy, egészen hat órás meneteléssel. Az egy vagy két főből álló mellékörök átlag 3½, egészen 6 órás öröjarratokra van osztva; ezek száma három és öt között változik.

Minden csendőrnek (az egyéb szolgálatokon kívül) havonta 18 nappali és két éjjeli, minden örmeisternek 11 nappali és egy éjjeli szolgálatot kell teljesítenie. A szolgálat legalább három órás legyen.

A csendőr szolgálatát egyenruhában teljesíti. Ha a rendestől eltérőleg polgári ruhában teljesít szolgálatot, akkor igazolvánnyal lesz ellátva.

Az örökparancsnoksággal megbízott csendőr közvetlen előjárója az öröskön lévő többi csendőrnek; ő kezeli a szolgálatot, vezeti az oktatást, végzi az irodai teendőket. Katonai tekintetben közvetlenül a járráparancsnok alá van rendelve.

Kiegészítés.

a) *Legénység.* A 14. hadtesttől önként átlépő, vagy olyan altisztekkel egészített ki, akik (mint született badeniek) új hadsereg alakulatok folytán más csapattekhez osztattak. Első feltétel, hogy csakis oly altisztek vétetnek át, akik legalább kilencz esztendő szolgáltak a csapatnál; ha ilyen jelentkező nem lenne elegendő számban, akkor elsősorban azok vétetnek át, akik legalább három évig voltak altisztek a csapatnál. Jelenleg a kiegészítés oly altisztek útján történik, akiknek 6—7 évi csapat szolgálatuk van. Amint látjuk, a kiegészítés korántsem ütközik oly nehézségekbe, mint nálunk, mert ott igazán válogatni lehet az anyagban, nálunk pedig ujabban a póttartalékkal is meg kell elégednünk. Ezzel nem a póttartalékosokat akarom lekicsinyelni (ambátor az csak természetes, hogy a bosszabb csapat szolgálatot teljesített egyén minden tekintetben alkalmasabb a csendőrségi szolgálatra, mint a csak szükségképpen, néhány hét alatt kiképzett), csak jelezni kívántam az anyag értékei közötti szembeszökő különbséget s azt a valószínűséget konstatálni, hogy Badenben minden valószínűség szerint nem küzdenek létszámhiánnyal, mint nálunk a kerületek; aminek indító okát talán a jóval magasabb illetékben s az egyéb előnyösebb ellátási módozatokban is kell keresnünk.

A legénység közvetlenül a csapatól vétetik át oly módon, hogy az átlépni óhajtók ezen szándékukat szolgálati úton bejelentik. Ezen jelentkezősi jegyzékek évenként kétszer a csendőrparancsnokságoknak küldetnek meg.

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Lipót Salvator és Frigyes főherczegek fogadtatása.

A mezőhegyesi nagygyakorlatok. — Báró Hazai honvédelmi miniszter fogadtatása.

amely a szükséges számú jelentkezőnek az előirt feltételi vizsga letétele végett Karlsrubéba való beívása iránt intézkedik.

Felvételi feltételek:

1. kifügústalan előélet;
2. írni, olvasni és számolni tudás;
3. egészséges erős testalkat, jó szellemi képesség.

A felvételi vizsgát letett jelentkező a karlsruhei csendőriskolába kerül, ahol három és fél hónapig elméleti kiképzésben részesül; ezután gyakorlati kiképzés céljából egy tapasztalt járásparancsnok főőrsére osztatik be. A próbaszolgálat egy évig tart.

A próbacsendőrt a csendőrpáncsnok elbocsáthatja. Viszont az elméleti kiképzés alatt álló is bármikor kérteti felmentését.

A véglegesítést a belügyminiszter rendeli el. A véglegesítéskor a csendőr 5 évi szolgálatra kötelezi magát. Ezen idő elteltével azok az altisztek, kik a csapatnál 9 évig szolgáltak, nem tartoznak semmi irányban kötelezettséget vállalni s mint bizonytalan időre továbbszolgálóknak tekintetnek, a kik negyedévi felmondás után a testületet elhagyhatják. A szolgálati viszonyt a csendőrpáncsnok nem mondhatja fel.

Oly csendőrök, kik a csapatnál kilencz évnél rövidebb ideig szolgáltak: az 5 évi szolgálati kötelezettség letelével újabb 3 évre kötik le magukat.

b) *Tisztikar*: A badeni származású csapattisztek közül a nagyherceg által neveztetik ki. E célból a nagyherceg kezdeményezésére a porosz hadügyminiszter megjelöli a badeni csapatoknak azon tisztjeit, akiket csendőrségi szolgálatra alkalmasnak tart. Kimondott átvételi feltételek nincsenek ugyan, mert ez tulajdonképen a nagyherczegnek egy kegyelmi ténye, azonban gyakorlat szerint csakis teljesen alkalmas, és *kitünően* minősített tisztnek vétetnek át. A tisztekről az előléptetési javaslatot a belügyminiszter terjeszti a nagyherczeg elé. A *tiszt fizelését nem a rendfokozata, hanem azon állás után huzza, amelyet betölt.* Tiszteknél a korhatár 65 évben van megállapítva. A fizetőmester (Zahlmeister), akit a belügyminiszter nevez ki, katonai tisztviselő s a katonai törvények alatt áll.

Lovas legénység.

A lovas-állomány 100 csendőr és 2 őrmester. A lovascsendőrség kizárólag a lovascsapatokból egészítettik ki. A lovakat az állam veszi; a ló ára 1800 márkában van megállapítva. Legtöbbször már belovagolt tiszti lovak vásároltatnak. A pótlovakat a csendőrök maguk idomítják. Minden csendőr saját lovát gondozni tartozik. Ezért a kincstártól évente az őrmester 250, a csendőr 100 mértékát kap pótlék gyanánt.

Szolgálat közben a lovak rövid időre a községházánál, hosszabb időre a vendéglő istállójába állíttatnak be; az

ebből felmerülő költségek fedezésére minden lovas napi 10 fillér általányt élvez.

Létszámviszonyok.

Rendszeresítve van: 1 tábornok, 4 törzstiszt, 1 tisztviselő (fizetőmester), 5 főőrmester (átmeneti rendfokozat a legénység és tisztikar között), 84 őrmester, 469 csendőr (összesen 558 ember). A létszám-, területi és szolgálati viszonyokat az alábbi táblázat ismerteti:

Csendőrségi létszám	Lakosság	Terület n. kilom.-ben	Egy csendőrre jut négyz. kilom.	lakos
558	1.464.661*	2.00,9320	27 ³ / ₁₀₀	2673

* Ebbe nincs beszámítva a Karlsruhe, Freiburg, Konstanz, Rastatt, Baden, Pforzheim, Mannheim és Heidelberg városokban lakók száma: 54.659 lélek. Ezen városokban egy 582 főből álló államrendőrség teljesít szolgálatot.

Fegyelemkezelés, bíraskodás.

Büntetőbírószági és fegyelemkezelési tekintetben Baden nagyherczegség és Poroszország között egyezmény áll fenn. A tiszték és a legénység, valamint a fizetőmester is a katonaiállományhoz számíttatnak s mint ilyenek a német birodalomban érvényes katonai büntetőtörvények és szabályok alatt állanak. Rendőri, vadászati, halászati és jövedéki kihágások elbírálására a polgári hatóságok illetékesek.

A kiszabott fenyítést katonai hatóságok látják végre.

Büntető bíraskodást gyakorol:

1. alsóbb fokban a kerületi parancsnok, aki mellé igazságügyi előadóul egy hadbíró van beosztva;
2. felsőbb fokban a csendőrpáncsnok; mellé van rendelve egy hadbíró tanácsos;
3. legfelsőbb fokban a Karlsruheban székelő 14. hadtest parancsnoka.

Oly ítéletekhez, amelyek halál-, fegyház-, börtönbüntetést, vagy egy éven felüli várfogságot róttak az elítélte, ugyszintén minden a tiszték ellen hozott ítélet végrehajtásához a nagyherczeg jóváhagyását kell kikérni.

Kegyelmezési joga csak a nagyherczegnek van.

Közigazgatási uton való elbocsátásnak akkor van helye, ha az illető állandóan elégtelen szolgálatokat teljesít, vagy csendőrségi szolgálatra való testi fogyatékosága van; ugyszintén az őrszolgálati köteleességsértés, és ugy szolgálatban, valamint szolgálaton kívül tanusított, az állás tekintélyével össze nem egyeztethető cselekmény esetén. Elbocsátást kell alkalmazni minden oly esetben a mikor a csapatnál eltávolítást vagy lefokozást ír elő.

A csendőrpáncsnok ideiglenes elbocsátást (felfüggesztést a szolgálat alól) szabhat ki oly esetekben, amikor a bünyvizsgálat elrendelése után feltételezhető, hogy az elbocsátás bekövetkezik, vagy az illetőnek szolgálatteljesítése a szolgálatra hátrányt idézne elő. A felfüggesz-

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
ERHENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Az utászcsapatok a pontonokat a hidépítéshez felvontatják.

A mezőhegyesi maggyakorlatok. — Tábori telefonállomás.

tési jog egyébiránt — a csendőrpáncsnok utólagos jóváhagyásával — a többi csendőrtiszteket is megilleti.

Súlyosabb fegyelmi kihágások esetén elrendelheti a csendőrpáncsnok — függetlenül a bekövetkező fejtétől — az illetőnek büntetésből saját költségére való áthelyezését is. Hasonló körülmények között kimondatik — jegyzőkönyvileg — a szolgálathól való elbocsátással való figyelmeztetés és is.

Tisztek és a fizetőmester büntetésképen a belügyminiszter által nyugdíjzatból, vagy fegyelmi úton a szolgálat alól felfüggeszthetők. A tisztek és fizetőmester elbocsátása a nagyhercegnek van fenntartva.

Katonai fegyelem és beosztás.

A testület katonailag van szervezve és központilag vezetve. A tiszti előjárók kötelesek a katonai szellemet ápolni. Különös gondot fordítanak a katonai gyakorlatokra és a fegyver kezelésére. A hadsereg és a csendőrség közötti viszony körülbelül azonos a miénkivel. A csendőr a hadsereg altisztjének rangját viseli; azok a csendőrök, akik kardbojtot viselnek, egyenrangúak a hadsereg alőrmestereivel (vizefeldwebel), a főőrmesterek és őrmesterek pedig az őrmesterrel. A csendőr feljebbvalója a hadsereg összes közlegényeinek és őrzetőinek.

Ha a csendőrség a csapattal együtt működik, övé az elsőbbség; mert bár a parancsnokságot tekintet nélkül a csapatnemre a rangidősebb tiszt veszi át, ha azonban ez egy csapattiszt lenne, akkor köteles meghallgatni a csendőrtiszt javaslatát.

Kiképzés.

A belépő csendőrök a karlsruhei csendőriskolában három és fél havi oktatásban részesülnek. Évenként három ilyen tanfolyam van, rendszerint 12 hallgatóval.

Az iskola parancsnoka a karlsruhei kerületi parancsnok, aki mellé egy oktatótisztt és két polgári tanár (egyikük ügyész) van beosztva. Tantárgyak a mi iskoláink tantárgyaival körülbelül azonosak. Tanulják a próbacsendőrök ezenkívül a gipszlenyomatoknak készítését is. Egyáltalában nagyon divik a gyakorlati módszertan. Így például próbaportyázást is tartanak, a mikor az oktatótisztt a tanoncokat a gyakorlati szolgálat titkaiba bevezeti. Gyakorlati úton tanítja az ügyész-tanár a lábnyomok felvételét, ugyancsak a látható és láthatatlan nyomok kezelését. Ugyancsak szemléltetőleg tanítatik a daktyloszkópia is (Badenben minden őrs köteles alkalmissal ujjlenyomatokat készíteni). E célból az oktatótisztt időről-időre kiszáll az őrsökre, hogy a legénységet az ujjlenyomatok felvételében továbbképezze. Az őrsök az ujjlenyomatokat az ügyészség útján a berlini államrendőrséghez szolgáltatják be, ahol az egész birodalom részére egy központi hivatal van rendszeresítve. Van az iskolának egy igen dús felszerelt bűnügyi muzeuma is.

Igen nagy gond fordítatik a kriminalisztikára s tananyagul a legelsőrangú büntetőjogászok (Reiss-Schnei-

ker, dr. von Schwarz, dr. Wulffen, dr. H. Gross, Nicefors—Linden stb.) művei szerepelnek.

A tanfolyam befejezésével a hallgatók vizsgát tesznek, amelynek elnöke a csendőrségi parancsnok, s amelyen a nagyherceg szárnysegéde is résztvesz. Ezen a vizsgán dől el, hogy a hallgató gyakorlati csendőrségi szolgálatra bocsáttatik, vagy pedig a csapathoz visszavezényeltetik-e?

Van a csendőriskolában évenként egy ugynevezett őrmesteri tanfolyam is, amely négy hétig tart s amelyen oly csendőrök vesznek részt, akik őrsparancsnokul alkalmasak és előléptetési sorban állanak. A tanfolyam kizárólagos célja a hallgatókat oktatókúl kiképezni s tanításuk csupán erre az egy célra szorítkozik. A tananyag azonos a próbacsendőriskoláéval. A vizsga abból áll, hogy a hallgató előadást tart s ebbeli képességei felől lesz elbírálva és rangsorba osztva. A hallgatók száma évenként nem haladja túl a négyet, mivelhogy az őrmesteri rendfokozatban elenyészően csekély a fogyatékek.

A csendőrnek az őrsön való továbbképzése a szemléző előjáróra van bízva; ezenkívül az őrsparancsnok hetenként kétszer iskolát tart.

Szemléken elsősorban az őrskerületben előfordult események képezik az oktatás anyagát. Ezután vizsga következik az összes ntasításokból. Majd az ujabban, illetőleg a szemlék időközében kiadott vagy megjelent rendeletek, törvények és parancsok értelmezése következik. Ezután a szemléző átvizsgálja a nyomozókönyveket s azok alapján a fontosabb eseteket megbeszéli s a hirhedtebb nyomozott egyénekre a csendőrök figyelmét felbivja. Ezután hosszabb gyakorlatot — lovacsendőrökkel iskolalovaglást — tart a szemléző előjáró. Az esetenként megtartott gazdasági szemléken külön oktatás tartatik az illetékszabályzat és gazdaságkezelési utasításokból.

A kívülről tanulás (ugynevezett magolás) tiltva van s az egész oktatási rendszer a megbeszélő és szemléltető oktatáson alapszik.

A szemlén rendszerint jelen van az ügyész is, aki a bűnügyi nyomozásról tartott előadásban résztvesz és gyakorlati példakkal világosítja meg az egyes eseteket.

Minden őrsön egy kis könyvtár van a törvénygyűjteményekből és bűnügyi nyomozati könyvekből. Számos őrs fényképezeti készülékekkel is el van látva. A legtöbb csendőr jártas a fényképfelvételekben s nagyobb bűnügyek nyomozati iratai közül sohasem hiányzik a helyszín, bűnjelek stb. fényképe. De számos csendőrnek is van saját kodakja, amely igen hasznos szolgálatokat teljesít.

Sikeresen foglalkozik a badeni csendőrség a rendőrkutyák kérdésével is. A nevelésnél csupán arra szorítkoznak, hogy a kutya megtalálja és követni tudja a bűnyomot és gyanus egyéneket megugasson.

Tiszteknek sem valamely vizsga, sem valamely tanfolyam végzése nincs előírva; e tekintetben tisztán az önképzésre vannak utalva.

A trónörökös lakása Mezőhegyesen a nagygyakorlatok alatt.

A villa.

Az ókorban s az egész középkoron át még a legelőkelőbb körökben is újjal szedték ki az eledelt a tálból s a villa használatát nem ismerték. Neptun hármas villája s a hornéri hősök pecsenyenyársa tanúsítják ugyan számon, a középkorból semmaradt emlékekkel együtt, hogy a villát már régől fogva ismerték, de azokat csak a konyhában használták s hús forgatására, az evésnél soha. A XIV-ik századtól fogva az előkelő házak leltáraiban már csaknem mindentől fordul elő villa, de csak kivételesen és sokkal csakélyebb számmal, mint a kanál s kés, és szembeütően nem ily használatra. Anjou herceg birtokában 1360-ban egy villát jegyeznek fel, V. Károly francia királynak (1380) már kétfő volt ezüstből s kristály nyéllal. «Clemens de Hongrie» inventáriumában 30 kanál mellett csak egy villa van, az is ezüstből. Touraine hercegnének (1385) szintén csak két villája volt, bár kilenc tuczat kanala. A villa ezen régi okiratokban «fourchette» név alatt fordul elő, németül gübelin. A XV. században sem lesz gyakoribb s akkor is a villa rendszeren mestermű. A Louvre leltárában (1420) hat ezüstvilla fordul elő, abból három aranyozott. Savoyai Sarolta hercegnő leltárában (1483) egy ezüstvilla említetik. A középkori festményeken, habár átkézések gyakran fordulnak elő, villának nyoma sincs, még Paolo Veronese híres képén, a kanacai menyegzőn, s a hollandok hasontárgy képsin sem látunk villát egész a XVII. század végéig.

A középkori krónikások gyakran írják le részletesen a lakomákat, de a villáról soha sem történik említés, ellenkezőleg gyakran említik azt, hogy a legelőkelőbb vendégek is ujjakkal szedték ki az eledelt a tálból. Még a kés is igen ritka. Angliában — tudjuk — még a XVI. században is minden vendég magával hozta kérés s ebéd előtt egy solum csingó körzűrű-kövön maga elosztotta meg. 1598-ból van feljegyezve, hogy Beaufort hercegnő egy lakoma alkalmával a mellette ülő IV. Henrik francia királynak egyik kezét esőkre nyújtotta, míg a másikkal éppen a tálból vett ki egy darabot. Ezért is szokásban volt az ebéd elején a végén a vendégek közt külön mosdó eszközöket hordani szét.

Podig, mint láttuk, a villát már régen ismerték s valószínű, hogy különösen Angliában az asztalnál is használták, de nem arra a célra, mint jelenleg, hanem hogy a kenyéret fellézzék róla s a kandalló lángjánál megpirítsák. Kivételek azonban fordulhattak elő. Így a ragados ezukorsítványokat, málvát s más oly eledelket, melyek a kezét nagyon bepiszkolták volna, valószínűleg villára szűrték. Egyszer, még a XI-ik században fordult elő, hogy egy velencei doge neje, ki bizánczi eredetű volt, a húst apró darabokra vágta s villával

vitte szájához, de ezt Petrus Damianus, ki az esetet feljegyezte, a bizánczi elpubulás non plus ultrájaként tünteti fel, s valóban ily «megbotránkoztató» szokás Európában századokig nem ismétlődött többé. A szolgák által felhordott húst a vendégek ujjakkal vették ki s azután rendszeren fogaikkal szaggatták szét, oly módon, mit ma minden uri háznál tisztoságtelen dolognak tartanak. Sőt arra is volt eset, mint régi okiratok tanúsítják, hogy a hársdarabot körzőkkel lépték szét. De ezt már régebben is illetlennek tartották s a bíros rotterdami Erasmus 1539-ben egyenesen oktatja olvasóit, hogy három ujjal vegyék ki az ételt a tálból s vigyázzanak rá, hogy, midőn a szájba teszik, az orrt ne érintsék vele. Della Casa beneventi püspök 1544-ben írt illemtanában, mely 1598-ban francia fordításban is megjelent, egyenesen megmondja, hogy asztal előtt illik mindenkinek a társaság szemeláttára megmosni kezét, hogy mások is lássák, hogy tiszta kézzel nyúl a tálba. De éppen e szeriát illetlen az újjakat összeszebirozni vagy éppen az asztalkendőt is. Ilyen illetlenségek azonban nem voltak abban az időben ritkaságok. Brantome beszél, hogy a Valois királyok udvarbölgyei a tálakban ujjakkal valószagon vadászatot üztak, bár ugyanő megjegyzi azt is, hogy az előkelőbb urak igen gyakran ettek keztyűs kézzel.

A XVI-ik század vége felé a villák használata már gyakoribb kezd lenni, de csak a legelőkelőbb körökben. Duprat kaneczellár ezüst eszközei között, melyeknek értéke 33,848 livre volt, két tuczat kanalat s csak egy villát találunk, de 1599-ben d'Entrées Gabrielle, IV. Henrik király kedvese, már 20 villával rendelkezett. A történetírók szerint a villa használatát a francia «Mignon» név alatt ismeretes divathősök honosították meg, III. Henrik idejében; ugyanazok, kik az inggallérokat is keményítették. Ezek az urakok, hogy kezüket he ne piszkolják, mindent, még a habot, harsót is villával ettek, s a jó párisiak gyakran csúfolódtak ezen az új szokáson, melyet gyakorolni kezdetben természetesen igen nehéz volt. A divat azonban tovább terjedt. Legelőször Olaszországban s Angliában; a XVII-ik század elején már gyakrabban történik említés felőle, mint olasz szokásról, melyet az angol Ben Johnson egy vigjátékában nagyon nehéz, de hasznos művészetnek nevez. Az új szokásról különben még ennek a századnak második felében is csak mint ritkaságról emlékeznék meg, s az újjakkal evés volt az általános divat. XIII. Lajos már villát használt az evésnél, de neje, osztrák Anna, ki a spanyol udvarnál nevelkedett föl, nem volt képes erre s csak ujjait használta.

A villa használatának általánossá tétele Montpensier herceg érdeme, ki az olasz eredetű Bourbonillet marquis művelt leányát vette el s ezt a szokást XIV. Lajos udvaránál, hol főudvarmester volt, általánossá tette. A nagyhatalmu király udvari szokásait aztán minden előkelő háznál s pár évtized múlva már a polgárok között is feltétlenül utánozták.

A legelő villák teljesen egyenesek voltak, két hosszú nagyon ággal, melyekre a húst fel lehetett szúrni; később három-négy águ villákat készíthettek, hogy apróbb tárgyakat is kivessenek s a villa alakja meggyűrűlt, hogy a kézben könnyebben lehessen tartani. Ez az új alak ma az úgyszólván angol villákban mutatkozik, melyek az előkelő házakban mindentől teljesen kiszorították a régi egyenes villákat.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszet gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legutányosabban benzoeszethők összes betegápolási tárgyak, kőszetek, feszekendők, m. kir. szab. Polgár-féle sörkötők, gummalbaranyák stb. stb. — Régi árjegyzőket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó a cím. —

Évesi hirdetés
hirdetésre oszték
20% árkedve
mólycsúszódás
mólycsúszódás

KÉPEINKHEZ.

A mezőhegyesi nagygyakorlatok.

Magszűnt a mérőföldekre hangzó ágyúdörgés, a gépfegyverek és puskák ropogása, a lovascsapatok látványosságzámba menő bravúros roharsainak rohogása s nem hallatszik már a harsogó trombitaszó. A csapatok megtették kötelességüket. A vörösek magverték a kékeket, néhol a kékek is a vöröseket s aztán elszállították őket, kit erre, kit arra, a rendes állomásaikra. Mezőhegyes vidékén most már minden esendes. Szóval: az idej nagy harczi játéknak vége; katonai kifejezéssel szólva: lefújtak.

A nagygyakorlat, a melyen mint tábori esendőrök s másként is, sokan résztvettek bajtársaink közül, a kiadott hadparancs szerint, igen jól sikerült. A hideg őszi szelek s a folytonos esőzés nem lobasztotta a csapatok harczi kedvét, igen jó kondícióban s a kitűzött időre, ügyszólván fennakadás nélkül teljesítették a felvonulásokat, támadásokat és védekezéseket, pedig valóságos sártenger volt az egész vidék.

Kitettek magokért a repülőgép-osztály tagjai is. A feladott szolgálat legszebb részét, hol egyedül, hol kettesben ülve a bizonytalan légi járművön, ők látták el, még pedig a legkitűnőbb eredménynyel. Sőt a külföldi szolgálatból is alaposan kivették a részüket, a fontosabb parancsok és jelentések fennakadás nélküli továbbításával. S ami az egészben legszebb: a motorok mindig jól működtek, a gépeknek baja sem lett és egyetlen lezuhanás sem történt az egész idő alatt. A nagygyakorlatok területének lakossága a sok mindenféle látottak és tapasztaltak között bizonyára őket: a lovagó merész harcsovait fogja legtöbbször emlegetni.

A jelen számban közölt képek, amelyek között a hadgyakorlatok fővezetőjének: Ferencz Ferdinánd trónörökös főherceg és ő Fenségének az alkalmából való mezőhegyesi lakosztályát is bemutatjuk, a gyakorlat egyes mozzanatairól való felvételek.

HIREK.

A trónörökös Ő Fenségének legmagasabb elismerése. A csendőrségnek az idej nagy hadgyakorlatokhoz vezényelt tagjai, szolgálatuknak közismert lelkiismeretes teljesítésével, ismét szép eredménynyel öregbítették intézményünk jó hírnévét. Ferencz Ferdinánd ő császári és királyi Fensége ugyanis a Mezőhegyes és környékén tartott nagy hadgyakorlatok színhelyéről történt elutazása előtt Szűcs Mihály ezredest, a m. kir. II. számú esendőrkerület parancsnokát legmagasabb megszólítással kitüntetni és ez alkalommal úgy a tisztok, mint legénység magabiztossá, valamint a teljesített szolgálat felett legmagasabb elismerésének és teljes megelégedésének kifejezést adni méltóztatott.

Rendeleti Közlöny a m. kir. csendőrség számára ezímen látott 1912 szeptember hó 12-én napvilágot azon hűzagnál csendőrségi hivatalos lap első példánya, amelyet mi, régen nélkülözött voltánál fogva, kitörő örömmel üdvözlünk. Annak belső tartalmát és éppen emiatt rendkívül üdvös voltát külön méltatni már azért is felesleges, mert ezen első példányának czimlapján helyet foglaló hadügyminiszteri körrendelet olg ékes szövege beszélt önmagáért, mindazonáltal szükségét éreztük annak, hogy intézményünk vezető körének hálás

köszönetet mondjunk azért az atyai gondoskodásért, amelylyel az intézmény szervezetének hiányosságait és fogyatékososságait kutatva, sem fáradságot, sem áldozatot nem kímélve, minden rendelkezésre álló eszközzel eloszlatni s így a testületet mindinkább tökéletesebbíteni igyekeznek. Az az intézmény, melynek sorsa ily gondos kezekbe van bízva, teljes bizalommal nézhet a jövő elé.

Gyászhir. A legutóbbi időben oly sok csapás érte testületünket, hogy ez a végtelen szomorú rovat már-már állandó helyet követel magának lapunk hasábjain. Már ismét egy közszereletnek és tisztületnek örvendő bajtárs költözött el az élők sorából, mérhetetlen gyászt hagyva maga után bajtársai és alárendeltjei, főleg azonban három kiskori árvája szívében. Jakab Sándor százados, a budapesti pótszármény parancsnoka hunyt el 1912. évi szeptember 10-én, Budapesten, 51 éves korában, hosszas és kínzó szenvedés után. Temetésén — amely szeptember 12-én remt végbe a budapesti 17. sz. cs. és kir. helyőrségi kórházból — ott láttuk a budapesti esendőrtisztí és altisztí kart teljes szárában, postpici Kozka Pál cs. és kir. vezérőrnagy, esendőrségi felügyelőhelyettes vezetésével.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományokat nyugtáztuk: a szamosújvári vasút részvénytársaságtól 50 K, dr. Stadler Miksa állatorvos, mécsi lakostól 1 K 90 fillért, mely újabb adományokkal az alap vagyona 27,805 K 55 fillerre emelkedett.

Kérélem. A maros-tordánmegyei Nyarádroneta községben állomásoszó Bankó Mihály esendőr kéri Kovács János, Fábrián Sándor és Kicsi Béla esendőröket, kikkel 1910 január 1-én Kolozsváron altisztí vizagát tett, hogy ezimüket vele közöljék.

Kérélem. A morvaországi és sziléziai cs. és kir. csendőrség történetének megírásához a polnisch-ostrai cs. és kir. csendőr osztályparancsnokságnak 1850—1870. évekből esendőrségi almanachokra (szobkönyvekre) volna szüksége, melyeket kölcsönképen, esetleg ármegtérítés ellenében óhajtana megszerezni.

Felkérjük a testület tagjait, miszerint azon esetben, ha említett könyvek birtokában volnának, vagy esetleg az örskörletben letelepedett s a kérdéses időben a csendőrségnél szolgált e yének ily könyvek felett rendelkezésnek, azok kölcsönadása vagy áruba bocsátására nézve a K. k. Gendarmerieabteilungskommundo Nr. 3 in Polnisch-Osttau-val lépjenek érintkezésbe.

KÜLÖNFÉLÉK.

A mikádó és a fényképész. Japán memrógon elhunyt császárnak, Mutsuhitonak halála alkalmából egy tekintélyes angol lap érdekes és ugyancsak költséges ujságírói vállalkozás történetét eleventti fel, a mely vállalkozás azonban sikertelen volt. A kérdéses ujság fényképész, a ki a legutóbbi forrongások idejében Khinában tartózkodott, feltette magában, hogy átrándul Japánba, hogy elkodó család tagjairól. Csak később tudta meg, hogy lehetetlen dologra vállalkozott. — Mielőtt elhagytam volna Khinát, hogy Japánba utazzam, — adta elő később a fényképész — már akkor gondoltam arra, hogy vállalkozásom nem valami könnyű s az engedély elnyerése sok akadályba fog ütközni. Nem hagytam tehát figyelmen kívül sommi szükséges dolgot és olyan előkészü-

leteket tettem, hogy ba emberi módon lehetett volna a fényképeket elkészíteni, úgy én elkészíthettem volna. A japán nagykövetség rendkívül meleg hangú ajánló-levelet bocsátott rendelkezéseimre, a melyben egész körülményesen megvolt magyarázva látogatásom célja a hozzá még lapomról is igen nagy elismeréssel nyilatkoztak. Tokióba érkezve, legelőször az angol nagykövetséget kerestem fel, a hol óbajtásomat előadtam. A nagykövét, a mikor megtudta céloimat, majdnem oda lett a megdöbbenéstől. Végtelenül udvariasan adta értésemre, bogy lévén az én vállalkozásom magánügy, abban hivatalosan mit sem tehet, jobbnak láttam tehát, ba a japáni külügyminiszterhez fordulok. Ő még nagyobb szívélyességgel fogadott, mint az angol nagykövét e mikor kéresemet előadtam, arcvonásai épinséggel nem árultak el meglepetést. Ajánlóleveleim is igen megnyerték tetszését. A mi a fénykép kérdését illeti, aggodalmát nyilvánította, hogy a dolog jóformán lehetetlen, mert a mikádó eddig még mindig tiltakozott az ellen, hogy lefényképezzék. A lapokban megjelent arcképei is mind rajzok vagy festmények után készültek. A kérdést magának a mikádónak személyisége elé terjesztelték döntés végett, a ki egyik titkárával azt a választ küldte, bogy semmi okát sem tátja annak, hogy az eddigi szokáson változtasson. Hozzátette még, hogy ha a dolog felől előzőleg érdeklődtem volna, sok költségtől megkíméltem volna magamat. A mikádót lefényképezni lehetetlen. A mikádó személyisége annyira szent, bogy arcképe Japánban még pénzdarabokon vagy levélbélyegeken sem látbató.

A nagyság átka. Pierre Loti, a híres francia regényíró és tengerésztiszt nem győz eleget panaszkodni a miatt a sok zaklatás és alkalmatlankodás miatt, melyet egyenesen nagy hírnevének köszönhet. Akárhova bujik el, mindenütt felkeresik. Utoljára már egy tengerparti magános házikóban huzódott meg, de hiába, mert itt se volt nyugta. Egyik ismerősének így sirta el bánatát: Valósággal megszállva tartják az emberek a bázamat, a turisták tömegesen keresnek fel automobilaikon, (pedig a bázamhoz vezető út nagyon meredek és nem a legjobb karban van tartva) minden tartózkodás nélkül csengetnek, bejönnek és biába adom ki a parancsot, bogy nem vagyok otthon, a legbelsőbb szobámból is előczibálnak, bogy banális kérdésekkel ostromoljanak, vagy legalább képes levelezőlapot irassanak velem alá. A szerényebbek azzal is megelégszenek, bogy egy rózsát, vagy levelet visznek magukkal emlékül a kertemből, mások meg úgy elégitik ki kíváncsiságukat, bogy egész nap az ablakom alatt csónakáznak, miközben ezerszer kell hallanom: »Ez az ő dolgozószobája! Várjon, mindjárt ki fog nézni!» Így bosszantanak egész álló nap. Úgy élek, mint egy kolostorba vonult életunt és munkakedvemet egészen elvesztettem. — Annyi tény, hogy a francziák különös módon fejezik ki csodálatukat, de azért Pierre Loti panaszára is el lehet mondaní, hogy: Záli, te nem panaszkodol, te dicsekszel!

Az állatok és a tengeri betegség. Egy francia újság érdekes megfigyeléseket közöl arról, bogy mikép viselkednek a nagyobb állatok a tengeri betegség alkalmával. A cikkíró erről ezeket írja: »Egy barátom megfigyelt egy állatseregletet az Atlanti-óceánon való átkelés alkalmával. A jeges-medve a egyetlen állat, a melyik szívesen megy bajóra; összes fogolytársai azonban berzenkednek, mert alighanem tudják, bogy a víznek nincs gerendája. Üvöltének, ordítanak, ugatnak mindaddig, a míg a tengeri betegség el nem ballgattatja

őket. Legjobban a tigrisek szenvednek; a hajó bimbálása már az első pillanatban lehangelja őket, szánnalmasan nyöszörögnek és szemük szünetlenül könnyezik. A lovak is sokat szenvednek, sőt el is pusztulhatnak a betegségben. Az ökrök azonban hősiesen viselik az utazás következményeit. Az elefánt majdnem olyan érzékeny, mint a tigris, de legalább nyugodtabban tűri az ápolást; rendszerint melegített orvosságot kap, a melyik egy vödör cukrosvizből áll, 20 gramm chininnal. A zseiráf nagy türelemmel viseli a betegséget és a legelkeseredettebb majom is vigan ugrándozik, ha mandulát vagy mogyorót dobnak neki vigasztalásul.

Nászút batvanöt kutyával. Malenlen Whitmann a világ legboldogabb és legboldogtalanabb embere egyben. A gazdag bostoni úr azért boldog, mert megnyerte drága, szép Jennyjének kezét és azért boldogtalan, mert drága szép Jennyje a bázasságba magával hozta egész családját — batvanöt kutyát. A kis nő imádja a kutyákat a lánykorában föltette, hogy csupán olyan embernek lesz felesége, a ki kutyakedvelő. Szegény Whitmann csakhogy megszerezze Jennyt szerelmet vallott a kutyáknak is; a boldogtalan akkor még nem tudta, bogy milyen nyögőt vesz a nyakába. A kutyák egyébként felette értékesek, bozzértők félmillióra becsülik, ám Jonny annál is többre, mert tőlük a világ minden kincséért se válna meg. Az esküvő előtt néhány héttel már meggyült a baj a kutyák miatt. A nászút révön, Whitmann igen szeretett volna Angliába utazni, szívesen megnézte volna Skócia csudás hegyeit, ám Jenny haragosan tiltakozott. Ő gyűlöli Angliát, mert egyszer útra kelt a partjai felé, ám kénytelen volt visszafordulni, mert a batóságok nem engedték meg, hogy kutyái angol földre tegyék a lábukat. Angliáról tehát nem esett több szó. Whitmann szívesen nászutazott volna Havai szigetére is, de ekkor közbelépett a kutyák háziorvosa és kijelentette, bogy Panky Pink, a kedvenc foxi, nem bírja el Havai lovegőjét. Így bát ez is vízbe esett. Hosszú, hosszú ideig tartott, sok töprengésbe került, bogy Kanadába mennek, mert oda vasut vezet és oda könnyű elvinni a kutyákat. Így hát megtalálták a megoldást, most még különvonatot kellett rendelni. Jenny követelésére a kutyáknak külön kocsi kellett építeni, mert hát az ő drágái csak nem utazhatnak közönséges teberkocsin. Megindult az utató nászmenet és Whitmann ur ugyancsak rövid idő alatt tapasztaltatta, hogy a kutyákkal meg kell osztani a feleségét. A drága asszony óránként egyszer legalább föl pattant és vonszolva maga után a férjét, robant a különvonat végébe, vajjon a drága kutyusok jól érzik-e magukat, nincse semmiben biányuk. A szállókkal rengeteg volt a baj. Ha megérkeztek valamely városba, félnap örült bajszában telt el kitünő helyet találni a batvanöt kutyá számára, mert mondani se kell, hogy Jenny asszonynak semmi sem volt se jó, se drága, mihelyt kedveseiről volt szó.

Akasztófa helyett életfogytiglani kávézás és téázás. A »Figaro« legutóbbi számában kedvos történelet mond el mr. de Lévis emlékirataiból, mely az orvosi tudomány helyzetét a XVIII-ik században drasztikus módon világítja meg. De Lévis orvos ki akarta próbálni a kávé és a tea hatását az emberi szervezetre. Nohogy azonban lelkiismeretét egy ártatlan ember gyilkolásával megterhelje, két baláraitélt embert kért tudományos kísérletei számára, mert, hogy mind a két ital »veszedelmes mérget« tartalmaz, azt az orvos kétségtelennek tartotta;

csak azt akarta még megtudni, hogy a kettő közül melyik okozza gyorsabban a halált? Kívánságát teljesítették és a két elítéltnak kegyelmet igertek arra az esetre, ha a kísérletnek alávetik magukat. A szerencsétlenek szívesen elfogadták az ajánlatot. Az egyiknek naponkint három csésze kávé, a másiknak három csésze teát adtak, természetesen más élelmiszerek mellett. Elképzelhető, hogy a két gazember a világot se cserélte volna fel sorsát a többi elítélttel, mert idővel szépen megbarátkoztak a veszedelmes méreggel, úgy hogy a teaivó 79, másik szenvedőtársa pedig, a kávéivó 80 éves korában halt meg. Hogy az orvos megérte-e a kísérletének eredményét, arról hallgat a krónikás; annyi azonban bizonyos, hogy a két bűnös a kávé- és teaivás nélkül nem érbette volna el ezt a magas életkort; mert halálra voltak ítélve.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyegget ne küldjenek.

Ujszászi csendőr. 1. A csendőrtisztokéval azonos zubbonya az egész hadseregben senkinek sincsen. 2. Az őrsparancsnok. 3. Az átalány.

G. E. ez. őrn. 1. Igen, de középiskola hiányában csak mint előmunkás teljesít próbaszolgálatot. 2. 45 éves korig. 3. Próba-idő 11 hó, okmány nem kell. 4. Bármikor szolgálati uton.

Nyárádmenti csendőr. 900 korona.

K. őrmester. A szolgálati uton felterjesztendő kérvényt az előjáró parancsnokok szerelik fel.

B. Olvassa el a szolg. szab. I. rész 655. pontját.

903. Három évet köteles szolgálni.

K. D. 17. Születési és illetőségi bizonyítvány.

1000. Annyi kenyeret ehetnek, a mennyit akarnak.

Sz. M. G. L. és Sz. Cs. G. Miután az utasítás erre vonatkozólag határozott utmutatást nem tartalmaz, felsőbb helyről kell döntést kikérni.

012. 1. Nőzetünk szerinti jogtalan eljáratítás, 2. A folyó évben nem lesz felállítva.

1000. 1. Az illető csendőrkerület viszonyaitól függ. 2. Két órával.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Barna Imre csendőr ez. őrmester és Horváth András csendőr, többrendbeli inéhmagzatelhajtás' büntette ügyében hosszabb időn át vezetett nyomozás folyamán kiváló buzgósággal, leleményes ügyességgel és öszszerű tapintatossággal kifejtett eredményes tevékenységükért.

Előléptettek:

1912 szeptember hó 1-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Pópa Trifon, Juhos László, Szabó János, Űrnösi József, Stója László, Rab Zsigmond, Székely András, Piroška Vazul, Vértesi István, Lovasi Antal és Makai Ferencz őrsvezető ez. őrmesterek, őrmesterekké;

Kristóf János, Dobó János, Zalavári József, Gombkötő Molnár Imre, Biró Imre, Ifjóló Ferencz, Pelle Pál, Hamar László, Bonedek György, Molnár János I., Moldován Pap János, Cloos János, Engel Mihály, Gerendi Ferencz, Hettlinger József, Bába Imre, Greku Vidor, Kovács János II., Balázs Ábrahám és Galicza Mihály csendőr ez. őrmesterek, őrsvezető ez. őrmesterekké.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

1912 szeptember 10-ével:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Sári Mihály őrsvezető ez. őrmester;

1912 szeptember 13-ával:

Pruszkai Károly csendőr ez. őrmester.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

Kölosönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegot nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézkvények és chequok beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Járőrszemélyi jelvényekkel elláttak:

1912 szeptember 6-ával:

a m. kir. I. számú csendőrkörlet állományában:

Bronói Győző, Tamás Fanni, Pap János, Bodor Gáspár, Hajdu Lajos, Bálint József II., Boros Béla, Gyenge Detjén, Jakab Lajos N., Brós Balázs, Andrási Sándor, Törzsök Máté, Váradi Ferencz, Bándi István, Buzás János, Fekete Sándor, Kovács Ferencz, Mihók B. Mihály, Lenczke Fülöp, Kuló Jenő és Placintár János csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

Báthori János járőrszemély, Soós Imre, Varga Gusztáv, Akkai Imre őrszemély ez. őrmesterek, Farkas Péter, Sebőn Henrik, Boldizsár Mihály őrszemély ez. őrmesterek, Böllősi József, Dénes József, Győrfi György, Kiss Mihály I., Nagy István L., Pálkás Károly, Sipos Imre, Szekelyes László, Törzsök Lajos csendőr ez. őrmesterek, Arany Ferencz, Balázs János, Budai Mihály, Gergely Károly, Kiss Pál I., Szűcs László, Szekellédy Péter, Varga Mihály II., Zsitros István csendőrök 3—3, Károly István, Csorvádi György, Korok Simon, Tóth Antal II. őrszemély ez. őrmesterek, Szudák István csendőr ez. őrmester, Antai István, Bereczki András, Sajgó István, Vigh Lajos csendőrök 2—2, végül Berei Lajos, Dávid József L., Filiszár István, Gelagonya András, Németh Mózes, Puskás József, Varga Sándor III. őrszemély ez. őrmesterek, Kasza János, Kovács István, Oláh Károly, Szűcs Mós csendőr ez. őrmesterek, Bauer Ádám, Bodoni Sándor, Czirják János, Horváth Ferencz II., Horváth Pál, Jánosi Mihály, Nieszler János és Tóth K. Lajos csendőrök 1—1 darab arany lovaglási jutalomdíjjal részesítettek.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkörlet állományában:

Portik József csendőr ez. őrmester, Deák Máriaival, 1912 augusztus 15-én Marosvásárhelyen.

Csizi Henrik csendőr, Csik Annával, 1912. augusztus 21-én, Nyíregyén és

Popeszku János csendőr, Hamur Máriaival, 1912. július 5-én, Alsóporombákon.

PÁLYÁZATOK.

A wieni katonai földrajzi intézetben egy segédi állás 1680 korona évi fizetéssel, szabályozott lakilletményvel és a kinevezéskor 160 korona egyenruházati járulék egyszerre a mindenkorra. Feltételek: A térképészeti rajzolás vagy a rézmetszés, a könyvnyomtatás és a fényképezés ismerete, továbbá két vagy három havi próbaszolgálat és a tereptan, terepábrázolás, térképészet, sokszorosítási művellet alapszabványokból, Ausztria-Magyarország és a határon államok földrajzából legalább jó eredménnyel lelett vizsgálata és végül egyszerű írásbeli feladványok kidolgozása.

Ugyanott egy 3. oszt. műszaki jelölti állás. 1320 korona évi fizetéssel, természetbeni lakás vagy ilyenek hiányában évi 508 korona lakbér és 48 korona butorbér. Feltételek: A katonai földrajzi intézetben előforduló valamely gyakorlati szakmára (térképészeti rajzolás, könyvnyomtatás, fényképezés, rézmetszés) való alkalmasság, továbbá hat hónapi megfelelő próbaszolgálat. Kérvények folyó évi október hó 15-ig a hadügyminiszteriumhoz.

Egy számfejtői állás a wieni tüzérszertárnál. Fizetés évi 1200 korona. Szabályozott lakilletmény és 120 korona egyenruházati jutalék egyszerre a mindenkorra a szolgálati ruha beszerzéséért. Feltételek: A német nyelvnek szóban és írásban való teljes ismerete. Tüzérségi és fegyverszakmájában jártas pályázók előnyben részesülnek. Kérvények 1912. évi október hó 15-éig a wieni tüzérszertárhoz.

Egy vármegyei központi irnoki állás Abauj-Torna vármegye törvényhatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 730 korona. Magyar és tót nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Abauj-Torna vármegye főispánjához elintézett kérvények a vármegye alispánjához 1912. évi október hó 31-ig.

Egy irnoki állás a kisvárdai kir. járáshírbőségánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telokkönyvi vizsgálata. Kérvények a nyíregyházi kir. törvényszék elnökéhez 1912. évi október hó 1-ig.

Egy irnoki állás a borosjenői kir. járáshírbőségánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telokkönyvi vizsgálata. Kérvények az aradi kir. törvényszék elnökéhez 1912. évi október hó 1-ig.

Több pénzügyőri vizgatói állás a balassagyarmati, illetőleg segesvári m. kir. pénzügyigazgatóságánál. Évi zsold pótlékkal 750 korona, lakpénzzel együtt. Ruhaszármány 100 korona. Szabályozott lakilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban. Nőlelenség. Kérvények a balassagyarmati, illetőleg segesvári magyar királyi pénzügyigazgatóságához 1912. évi október hó 31-ikéig.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.

Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/1912. sz. a. rendszeresített ujjfajta sapkák, nemkülönben az összes felszerelési cikkek, nyári szürke és fehér ezernakcsyűk raktárunkon a legjutányosabb árban kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A csendőrség fővárosi szereplése és a sajtó.

Írta: Preszly Lőránd csendőrfőhadnagy.

Annak a harcznak a középpontjában — melyet az állam és a társadalom a bűnözés ellen folytat — testületünk áll.

A társadalom nyugodt fejlődését és békés munkálkodását — tudvalevő — folytonosan zavarják, igen sokszor megbénítják azok a társadalmon kívül álló elemek, kik bűnös utakon haladnak és így tartják fenn magukat.

A harc elkeseredett és élet-halálra menő, mert ezek a bűnös elemek nem hajlandók belátni azt, hogy egyedül a tisztességes ut az élet és a boldogulás utja, azért valószínű háboru jellege van e harcznak, a csendőrség és a büntetettek harczának, küzdelmének.

A harc elkeseredett, mert a társadalmon kívül álló bűnös emberek önként, maguk közösitik ki magukat a tisztességes társadalomból és abban a téves rögeszmében élnek, hogy ők megvetett, kidobott és gyűlölt alakjai a tisztességes társadalomnak, így lassankint elidegenednek, elszoknak, elvadulnak attól és valósággal belenőnek abba a világba, melynek romlott még a levegője is, a bűn világába, ahol meg van mindenre az engedély, a mi rossz; ahol teljes az egyenlőség és az uralomnélküliség; ahol nincs törvény, nincs erkölcs, nincs erény, nincs tisztesség, nincs szemérem, csak bűn és romlottság.

A harc élet-halálra menő, mert amennyire borzalmasan véres és rettentő ijesztő módon, kegyetlen és lelketlen büntettek elkövetésével hívják fel magukra ezek a bűnös emberek a közfigyelmet és ingerlik, fokozzák maguk ellen az állam és a tisztességes társadalom jogos haragját, épen annyira erős, harczra elszánt az a kiterjedt hatalmu, állig fegyverzett testület, melynek hivatása a bűnözés elleni kemény és ádáz harczot eredményesen megvívni: a m. kir. csendőrség.

A bűn ereje és hatalma nagy, mindennél hatalmasabb. Végig kíséri az embert egész életén át a bölcsőtől a koporsóig. Ott ólálkodik, ott leselkedik folytonosan körülötte, mint egy rossz szellem, csalja, csábítgatja és megfontja a hálójába kerített áldozatát. Szivtelen és lelketlen kerítő, mely kíméletlenül elbuktatja az embert, kiől

belőle minden emberiséget és megfojt minden jóra, minden nemesre való törekvési hajlamot és képességet. Nagy ellensége a boldogulásnak és esküdt ellensége minden törvényszerű állapotnak.

Az államnak épen azért egyik legfontosabb feladata megvédeni nemesak önmagát, hanem intézményeit és polgárait is e veszedelmes ellenség: a bűnözés ellen, mert nyugodt fejlődését minden téren esakis úgy biztosíthatja, ha gonosz emberek nem zavarják a dolgozni kívánó és dolgozni tudó emberek békés munkálkodását s ha ott, ahol ez mégis megkíséreltetnék, a hol a közveszélyes, ártalmas elemek nem átalják zavarni ezt a nyugodt fejlődést, békés munkásságot, ott az állam részint megelőző, részint megtorló intézkedéseivel csökkenteni igyekszik a gonosz elemek garázdálkodását, megfekezi, megköti azt és biztosítani iparkodik a mindennek legfőbb, életető elemét: a rendet és az általános személy- és vagyonbiztonságot.

A nyugodt állami élet és fejlődés biztosítása, tehát az általános biztonság fenntartása nemesak állami, hanem társadalmi érdek is, és amennyire igaz az, hogy a csendőrség az államhatalom szerve és hatalmi tényező, épen annyira kétségtelen, hogy a társadalmi érdekeket védő, előmozdító és szolgáló intézmény is. Hogy e kettő hivatását, nemes rendeltetését testületünk úgy fogja fel és hogy átérzi e kettős rendeltetésnek súlyát és fontosságát, mi sem bizonyítja jobban három évtizedes múltjánál. Ez a néhány évtized, mióta testületünk átvette a pandur-korszak szomorú és nehéz örökségét, mindennél fényesebb bizonyosságát adja annak, hogy e rövid idő alatt is mit végzett, ezerféle hivatását, sokoldalú szolgálatát miképpen teljesítette — ez az ország lakosságának számáboz viszonyítva — aránylag még mindig csekély létszámmal küzdő testület mennyiben tudott idomulni a kor, a művelődés, a technika stb. haladásáboz.

Más várt reá megalapítása idején és változott a szolgálata a jelenben.

A végtelen puszták lakói, az erdő mélyét járó betyárok, az utszéli csárdák szegénylegényei régen kivesztek, elmultak, elköltöztek, amint elmultak, eltűntek a puszták, el az ingoványos madasok és ma már csak itt-ott emlékeztet bennünket vissza egy-egy düledező, füstös csárdarom a betyárélet romantikus világára.

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. Orosz és a szabadalmazott Ajánlja sajtó gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeit. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjogyzék minden hangszerről külön kétféleképpen.

STOWASSER JÁNOS

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

os. ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Ludovika Akadémia bázis hangszerkészítője, az Rákóczi tőrograté feltalálója Budapestr, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ma már nincsenek meg a végtelen puszták, nincs meg a vadon erdő, nincsenek lakatlan, ember nem járta, nehezen megközelíthető helyek, a betyárok menhelyei. Ma már eltűntek a mocsarak, az erdőket kiirtották vagy okszerűen kezelik, mindenfelé vasut, pompás műutak vezetnek és — ami a legfőbb — mindenütt ott czir-kál és mindenhova eljut a csendőrrjárőr.

Hanem valami mégis megmaradt a multból. A gonosz-ság, a betyárság, de valamivel rosszabb kivitelben, rossz-szabb értelemben és rosszabb minőségben, mint a milyen azoké a betyko, sokszor gavalléros gondolkodásu Bogár Imréké és Sobri Jóskáké volt.

Ma a gonoszság alkalmazkodik az erkölcsök züllött-ségehez, magán viseli annak bélyegét és benne vissza-tükröződnek annak vonásai. A bűnözés módosult a maga formáival a kor romlottságáboz. A pusztákon, az erdőkben ma már nem lehet elbujni, a gonoszság egészen közel buzódott az emberlakta helyekhez, mert nincs könnyebb, mint elkeveredni a nagy tömegben, eltűnni a hasonló emberek százai között, kik közül nagyon farsztó kiválasztani a bibliai fekete bárányt. A bűn bűnt mondott a pusztáknak és egészen közel ütötte fel sátrát az emberek lakóhelyeihez, talán azért is tudja olyan könnyen kiszedni onnan áldozatait. A bátor, sok-szor nemeslelkű betyárok utódai alattomos, alacsony-lelkű, csuszó-mászó gonosztevékké lettek, kiket nem a virtus vagy a szegénység bajt a bűnbe, hanem az el-koresosultság, a romlottság és az elvadultság. A régi, egyszerű, primitiv gonosztevés ma komplikált, szövevényes, tudományos mesterséggé fejlődött, maholnap már titkos iskolái is lesznek, «kímüvelik» magukat s a nagy városokból, a népesebb helyekből csinálnak Bakonyt és Sodomát.

Ez ellen vette fel, ez ellen folytatja testületünk a kíméletlen barezot nemcsak az állam, de a társadalom megvédése és megmentése érdekében is. Hogy ez a csendes és zajtalan munkálkodás eddigelé eredményes volt, bizonyítják ezt azok a spontán, tehát minden külső befolyástól mentes elismerések, melyekkel nemcsak az államhatalom mindenkori képviselői, hanem az összes társadalmi körök és tényezők testületünkkel szemben mindenkor adóztak. Ezek az elismerések igazolják azt is, hogy testületünk minden agja felfogja és megérti a kor haladását, igyekszik alkalmazkodni annak változott viszonyaihoz, szeretetet és lelkesültséget, törekvést és tudást, bátorságot és elszántságot visz bele a szolgálataiba és örömmel szolgálja országunk biztonságát, a társadalom kulturális és gazdasági előrehaladását.

Azt az új büntetőjogi irányt, melynek alapezélja az, hogy az embereket akként mentsük meg a büntöl és adjuk vissza az életnek, hogy lebetövé teszszük a bűnözés elkerülését, ezóval a bűnözés lehetőségét csökkentjük, megértette a csendőr-testületünk is és minden

egy tagja humánus, emberies módon igyekszik munkálkodását az összboldogulás javára eredményessé tenni.

Ennek tulajdonitom azt a végtelen nagy tiszteletet, mely testületünket körülveszi és azt a feltétlen bizalmat, mely a csendőrség kötelességtudásába, teljesítési képességébe és megbízhatóságába fektetve van.

A politikai események utóbb a csendőrség egy részét a főváros oltalmára rendelték. Megvallom, nem csakély aggodalommal néztem e szokatlan szereplés elé. A falukat, a beláthatlan országutakat járó, fátlan mezöket és szakadékos hegyeket portyázó csendőrt, aki a vidék életének az ütérén tartja állandóan a kezét, aki megszokta a vidék egyszerű életét, félttem, hogy megzavarja az a sok rendkivüliség, az a szokatlanul nagy zaj, az a kápráztató fényesség és a főváros egyéb sajátos viszonya. Félttem, hogy nem fognak pár hét alatt hozzászokni ahhoz; félttem attól is, hogy a laikus nagyközönség, melynek tekintélyes hányada ellenséget lát a rend őrei-ben, közönynyel, gunynyal, antipatiával fog nézni a csendőrség működése elé.

Kellemesen csalódtam.

A kísérlet nemcsak hogy bevált, tehát csendőreink nemcsak hogy megfeleleltek a reájuk várt feladatnak és a beléjük helyezett bizalomnak, de maga a nagyközönség is szimpátiával, szeretettel fogadta őket és féltő tisztelettel nézett reájuk.

Jól esik ezt itt — e lap hasábjain — konstatálni, nem mintha az iránt lettek volna aggodalmaim, hogy az altisztek és a legénység nem tettek volna meg a vállukra nehezédő különleges szolgálat jól teljesítése érdekében mindent, ami emberi erőtől csak telik, hanem olvasva és hallván azokat a tárgyilagos kritikákat, amelyekkel a fővárosi lapok telve voltak és amelyeket abban az időben a fővárosban tartózkodó egyének nekem mondottak, azokból szinte elősugárzni láttam a büszkeséget és szeretetet, melylyel a m. kir. csendőrséget a közhangulat képviselői és szócsövei körülvették. *A sajtó elismerését nagyra kell becsülnünk.* Hogy egy olyan nagy hatalom, független erő, mint a sajtó, ha egy ilyen nagy hatalomnak jelentős, kiváló és országos nevű képviselői emlékeznek meg testületünkről a becsülés, a szeretet és az elismerés hangján, ezt köszönettel és tisztelettel kell fogadnunk.

Alkalm- és szükségyszerűnek tartom, hogy ezekből a kizárólag a csendőrség fővárosi szereplésével foglalkozó újsággözleményekből néhány szemelvényt az utódok számára közöljek és megörökítsek.

«Az Ujság» című fővárosi lap folyó évi június 16-iki számában egyik ölkelő írónk (Bródy Sándor) a «kakastollas, szép, barna legényekről» mint «fölöttébb elegáns és kivételesen dalásokról» emlékszik meg, kik «népszerűsügre tettek szert Pesten», akik «pedáns tisztaságban és aczél disciplinán nevelődnek» és akik a magyar-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté Beretvás T. más gyógyszerész Kispeszen. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítva.

A bécsi eucharisztikus kongresszusról. — Az oltári szentséget vivő kocsis, melyben Van Rossum bíboros, pápai logátus és a bécsi érsek ültek.

népnek kiválasztott és kiművelt oszlopfái. «Nem kell azt hinni, hogy ezek csak félelmes és rendcsináló gépek, ezek gondolkodnak is. Nem ellenszenves nekik az irodalom és csendes állomásaikon vajmi sokat olvasnak. Én is, de a könyvkiadók még jobban tudják, hogy e marczona emberek kitűnő könyvvásárlók és főképen az érzékeny szépirodalmat pártolják. Itt, e városban azt hiszik róluk, hogy pofozó masinák, én azonban láttam csendőrt, aki az ős előtti lóczán Beniczkyné valamelyik regényét olvasta.»

A *«Budapesti Hírlap»* folyó évi június 16-ik számában «A harmadik» czímen megjelent közleményben egyik kiváló újságírónk így ír a csendőrökről:

«Még mindig itt poroszkál világvárosi utjainkon a rendőr és a katonaután a harmadik, a csendőr. Zeus* az olympiai ködben** nem volt olyan titokzatos, mint ő, a kakastollas, a pnsztákról a kőfalak közé szorult jóformájú lován. Már-már kezdjük megszokni, hiszen még alkalma sem volt vitézkedni és Isten mentsen meg tőle, ... mert akkor jön a harmadik, a háromélű szurony, a kakastoll, a legjobb Mannlicher s a legbiztosabb halál ura. Akinek nemcsak czéloznia kell tudni, mint a katonának, hanem találnia is. A megszemélyesült halál, mely nem jár kaszával, néha kettős kaszával is, melynek arca nem sápadt halálosan, ellenben tüzes szemmel néz reá a falvak menyecskeje, jár köztünk gyalog daliásan vagy lovon gögösen; ráogatott szépei vagy atlétái a katonai altiszti karnak; a lelke csupa intelligencia; ba kell, Pinkerton legelső detektívje; ba kell, kegyetlen s rossz kozák; ba kell, eljár a forró augusztus legforróbb napjaiban, teljes szolgálati felszereléssel fátlan mezőkön óraszámra, vagy magas hegyeken téli viharokban, hallgatja a májusi erdő zugását s a deczemberi erdő wagneri tombolását.

Tudja a büntető jogot, még a királyi Kuria joggyakorlatából is pedz valamit. Hallottam vitatkozni ügyvéddel, mikor a csendőr maradt győztes. Láttam rengeteg csendőrkezből eredt bűnügyi írásos feljelentést, ahol alapjában száraz esetek úgy körül voltak bélelve szebbnél-szebb detektív és jogász érvekkel, mint egy kis női kabát hermelinnel. Ismertem egy marczona, fekete csendőr-örnmestert, kinek feljelentéséből egyszer tíz sor jogi megokolást egy kiváló törvényszék méltónak ítélt arra, hogy változatlanul felvegye ítélete megokolásába. Ismertem csendőröket, akik kézrekerítettek bárom nap alatt egy nagy betörőbandát, amely után a helyszínen nem maradt a tél fagyott rögén még lábnyom sem, csak a kirabolt háztól száznegyven lépésre találtak egy fojtás-

* Zeus másként Jupiter, a görögöknél az istenek királya volt, az ő hitük szerint az ég és föld ura.

** Olympus nevezetes hegycsúcs Macedonia (Görögország) határára. A görög my hologia szerint az istenek székhelye volt.

nak használt barnás papirroncsot s ebből megállapították, hogy váltó volt, kinyomozták egy rajta halaványan látható bélyegző-lenyomat felerészből a takarékpénztárat, amelyik a váltóra a kölcsönt adta és az ipsét, aki a kölcsönt felvette, három nap nem teltt bele s burokra került az egész banda. Ismertem egy járásörmestert, akinek neve Magyarország valamennyi cigánya között olyan rettegett fogalom volt, hogy ha a cigány véletlenül róla talált álmodni, még álmában is olyan ijedt volt, hogy átvándlizott a jobboldalról a baloldalára. Ismertem olyan csendőrt, kinek a tarisznyájában hat álló esztendeig gondosan összehajtvva hevert egy finom uri monogrammos zsebkendő, nagy üzleti rablás ottfelejtett kis bolmija s a tettest hat évi fáradságos nyomozás után úgy találta meg hozzá, hogy harminczhét csendőrötől beszerzett adatok révén kinyomozta, hogy tíz éven belül hol követtek el betörést, ruhalopást s mikor az egyik őr megírta, hogy kilenc éve egy G. kezdetűs földbirtokosnál, kiséjtötte, hogy a zsebkendőn is G. betű van s annak a régi betörésnek időközben a fegyházból is már kiszabadult tetteséből lassu szellemi tüzön kiszedte, hogy a finom zsebkendő az ő szórakozottságából maradt a belyszínen.

Ilyen a csendőr, mint detektív... Csak poroszkáljon továbbra is vidám lován. Nézelődjön, kémleljen. De a nagy Isten mentsen meg attól a pillanattól, hogy komoly akcióba lépjen. Láttam két csendőrt hétszáz ember ellen, a két csendőr lőtt, néhány ottmaradt, mert a Mannlicher-golyó épen hat ember testén szaladhat át s még a hetediknek a memoriáját is megerősíti és majdnem hétszáz ember másfél pillanat alatt úgy elrohant, hogy esküt mertem volna tenni, hogy a szemhatáron egy ember sem volt... Láttam választási harczban tíz lovascsendőrt vágatni felbőszült tömeg ellen. A hunok jutottak eszembe, Attila ostora, melynek suhintása nyomán nem marad s nem nő többet fü. S ezerötyszáz ember úgy elrohant, hogy nem érezte otthon a bokáját.

Csak poroszkáljon továbbra is. De ne váljék fergeggyé, mely felhőszakadással, villámmal, mennydörgéssel, felvillámló puskacsövekkel, véres bajonettekkel, éllel vágó kardokkal, haragos lovak habos testén rohan s gyilkol végig sugárutjainkon.»

A *«Pesti Hírlap»*-ban olvastam jeles írónktól, hogy azon ért csendőrt, a mint jegyzékkönyvecskéjével kezében abba megfigyeléseit jegyeztette. És általánosan felkeltette a közfigyelmet az az érdeklődés, nyugodt megfigyelés és szemlélődés, melyek a mi művelődésre törekvő, értelmes és komoly becsvágygyal bíró csendőreink ruindent meglátni, megrögzíteni, megérteni iparkodtak.

Ezek a fent idézett vélemények abban konkludáltak, hogy «ilyen kiváló csendőrsége egyetlen egy európa

BUTOR

késpénzért v. részletfizetére legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 83-59.

BUTOR

A bécsi eucharisztikus kongresszusról. — A kongresszus megnyitása a rotundában.

államnak nincs és hogy Magyarország lakossága nyugodt és meglegedett lehet, mert reá nézve áldásos tevékenységet fejt ki testületünk, amely szervezése óta szép fejlődést mutat és amely az államot és a társadalmat hathatósan támogatja gazdasági céljai elérésében.

A rokonszenv e spontán megnyilvánulásai bizserget, hogy minden csendőr lelkében a jól végzett kötelesség megnyugtató tudatát keltik, elbizakodottakká őket nem teszik és feltétlenül alkalmasak lesznek arra, hogy kiváló fontosságú szolgálati rendeltetésük méltó betöltésében — a jövőben is — fáradságot nem ismerő kitarásra sarkulják.

Baden nagyhercegség csendőrsége.

Ismerteti: R. L.

(Végo.)

A hajótársaság újjáépítését célzó intézmények.

Érdekes az úgynevezett *halálozási pénztár* (Sterbekassa). Ez 1856-ban létesített és tulajdonképen viszonyosságán alapuló biztosító-egyesület és az a célja, hogy egyik tag elhalálása esetén annak hozzátartozói vagy örökösei a halálozási (vagy helyesebben temetkezési) járulékot megkapják. Ez a járulék ezidő szerint 900 márkát (1020 koronát) tesz ki és amennyiben a nőtlen tag ezen összeg felett nem végrendelkeznék, az egylet marad. Tagsági díj fejében a tag évenként 21 korona 60 fillért (18 márkát) fizet, amely összeget negyedévenként a járásparancsnokok a tagok fizetéséből levonják és betérjesztik. Az egylet elnöke a karlsruhei kerületi parancsnok, aki mellett bizonyos számú hivatalnok és bárom tag működik. Az ellenőrzést a belügyminiszter gyakorolja.

A testület kiváló súlyt helyez a kifogástalan és katonás öltözködésre és magatartásra úgy szolgálatban, mint azon kívül.

A csendőrnek tilos a nyilvános lapokat akár közvetlenül, akár közvetve szolgálati ügyekről informálni; ugyanez tiltva van a sajtóban való részvétel.

Oly szövetkezeteknek, amelyek tisztán gazdasági céllal alakultak (fogyasztási szövetkezet stb.) tagja lehet a csendőrlegénység; más egyletekbe csakis a testület parancsnokának engedélyével léphet be. Szabad a katonai vigalmakon, táncmulatságokon résztvenni, azonban a katonai egyletekbe való belépés tiltva van.

Szolgálatteljesítés közben csakis akkor léphet a csendőr korezmába, ha azt a szolgálat érdeke feltétlenül megköveteli.

Polgári ruhát a tisztikar csakis a szolgálatonkívüli utazásoknál, a legénység pedig csak szabadságon viselheti. Minden csendőrnek havonta két szabad nap illetékes, amikor is engedély nélkül polgári ruhában elhagyhatja állomáshelyét.

Ha a csendőr ingatlant akar vásárolni, vagy neje, esetleg más hozzátartozója mellékjövedelmet bájto fog-

lalkozást óhajt üzni, ehhez a parancsnok engedélye szükséges.

A tiszteknek aktív és passzív választójoguk van, a legénységnek ellenben nincs.

A csapathoz való viszony.

Beke idején kizárólag abból áll, hogy a csendőrség a katonai hatóságok oly irányú felhívásainak, amelyek hadbíróági vagy fegyelmi ügyekre vonatkoznak, eleget tenni tartozik.

Csapattisztek csakis arra az időre bírnak a csendőr felett parancsnoklási joggal, amíg szolgálatilag együttműködnek. Ha a csendőr ily viszonyban oly parancsot kap a csapattisztától, amely a különleges rendszabályokba ütközik, ezt köteles a parancsot adó tisztnek megjelenteni. Ha a tiszt ennek dacára fenntartja rendelkezését, akkor a parancsot teljesíteni kell, azonban a tényállás az előjáró tiszt parancsnokságnak bejelentendő. A csendőrök katonai személyek elleni feljelentéseit közvetlenül az illetékes katonai parancsnoksághoz intézi. Mozgósítás esetén a csendőrség bizonyos számú tábori csendőrt oszt be a badrakelt sereghez. Mozgósítás esetén a csendőrség teendői (analog) hasonlatosak a mi csendőrségünkével. Épen úgy, mint nálunk, a badeni csendőr mozgósítás esetén nem válhat meg a testülettől.

A badeni nagyherceg kiváló hajlandósággal viseltetik csendőrsége iránt, amelynek minden adandó alkalommal tanujelét is adja. A katonai legfelsőbb vezetést magának tartotta fenn. A csendőrség parancsnoka (egy tábornok) igen messzemenő intézkedési és rendelkezési joggal bír és a szolgálat vezetésére és kezelésére újszólván döntő befolyást gyakorol. Hiánynak tekinthető, hogy nincs segédfőtisztje, mert hiszen a segéd munkások bármily megbízhatók, tiszt ügyekben mégsem lehet őket igénybe venni.

Kitűnően bevált intézmény a *nyomozó hivatal*, amelynek révén a nyomozás nemcsak a testület által, de újszólván az egész országban kitűnően irányítható. A nyomozó közlöny szerkesztése és nyilvántartása a lehető legpontosabb. Közbeeső tiszt állás (amely a mi szakasziparancsnokságunknak felel meg) nincsen Badenben, ami a fegyelem nebézkesebb kezelését látszik előidézni.

A portyázás sokkal szabadabban történik, mint nálunk, vagyis kevesebb a korlátozás és előírás. Így újabban az őrzéstartások sablonszerű lefolyása csakis a legszükségesebb mérvben iratik elő, annál többször azonban egyes nagyobb községek, vagy fontosabb tereptárgyak felkeresése és leportyázása.

Ilyenkor fontos szerep jut az idegenforgalom ellenőrzésének is. Szakított a badeni csendőrség azzal a rendszerral is, hogy az egyes tereptárgyakon való tartózkodás idejét előre meghatározta; a járőr addig (de csak addig) tartózkodik egy-egy tereptárgyon, ameddig azt a szolgálat érdeke megkívánja.

A bécsi eucharisztikus kongresszusról. — A menet befordul a burgba.

A legénységi állomány kiegészítésének rendszere felette előnyös; különösen bevált és előmozdította az állomány állandóságát a bat évi szolgálati kötelesség (capitulatio).

Jól működnek az úgynevezett főőrmeisterek (Oberwachtmeister), akik amolyan közeparány a tisztakar és a legénység között. Megszólításuknál (tisztok részéről is) megilleti az „úr” kifejezés.

A csendőrség létszáma — lakosság és területhez viszonyítva — aránylag csekély, ez azonban az ottani igen rendezett közbiztonsági viszonyoknak tulajdonítható.

Igen jól bevált a végleges, esetleges időleges elbocsátás is, mert sok káros elem, mely ellen büntetőbírósi eljárást mégsem lehet folyamatba tenni, ilyen módon távolítható el a testületből. Ezzel szemben nem egészen szerencsésnek jelezhető a büntetésből való átbelyezés alkalmaztatása, mert egyrészt elkeseríti az illetőt a vagyoni károsodással, másrészt — s ez voltaképpen a legfontosabb — a szolgálatra káros hatású, mert hiszen természetes, hogy akit büntetésből átbelyeznek, azt nem teszik jó helyre s így idővel egyes örsök, hogy úgy mondjam, számkivetési gyarmatokká válnak.

Európaszerte ismeretes, hogy Badenben a legrendezettebbek a közbiztonsági viszonyok és mintaszerű a közigazgatás; méltán sorakozik melléje az öt odaadón támogató csendőrség, amely — mint már említettem, — nemcsak uralkodója kiváltságos hajlandóságát, hanem a lakosság bizalmát és ragaszkodását is osztatlan mértékben bírja.

Krupp.

A világbiró Krupp-gyár főnállásának századik évfordulóját ünnepelte mostanában és az egész művelt világ figyelme Eszen városára fordult.

A császár, a kancellár, a birodalom előkelőségei követték a hívószót és a nagynevű család barmadik és negyedik generációjára örvendő látbatta, mint forrott össze vállalata a német nép érzéseivel és törekvéseivel. Száz évvel ezelőtt bárom munkás és egy nyomorúságos műhely, ma betvener alkalmazott és Németország legnagyobb ipari telepe, e két tény beszédes bizonyága a százesztendősi küzdelemnek, fáradhatatlan törekvésnek, sok eszenvedésnek, de még több sikernek és végül a most annyira csodált, irigyelt és szinte elérhetetlennek látszó hatalomnak és gazdagságnak.

És mindez egy ember érdeme. Krupp Alfrédé, a ki

nek századik születésnapját ünnepelték a jubileummal együtt. Ha vannak az ipari életnek legendás alakjai, akkor Krupp Alfréd azok közé tartozik. A mikor Krupp Frigyes, a vállalat megalapítója meghalt, fia, Alfréd 14 esztendő volt. Vagyona nem volt. A gyár adósságfár már rég fölemésztették a kis tőkét. Krupp Frigyes élete utolsó éveiben már adót sem fizetett, nevét törölték az eszenzi adózók sorából. És a fiatal Alfréd, kezdetben édesanyja támogatásával, később csak saját erejére támaszkodva, világbalalommá tette a Krupp nevet. Ismételnem kell, csak a maga erejéből... A német nép és nemzet akkor darabokra szaggatva, a sors viharaival küzdve, nem törődött vele. Állami kedvezésekre nem számíthatott. Sőt ellenkezőleg, a legnagyobb bizalmatlansággal fogadták. A mikor 1843-ban megkezdte a puskagyártást, első fegyvereit megküldötte a porosz hadügyi miniszternek és megkérte, vizsgáltaassa meg szakértőivel, talán jónak találják és ő is beállhat az állam szállítói közé. Ládáit a miniszteriumban azonban föl sem bontották, hanem ridegen tudatták vele, a porosz fegyverek oly jók és tökéletesek, hogy javításukra vagy megváltoztatásukra senki sem gondol. Senki sem hitte, hogy a kis eszenzi gyár az angol ipar akkori világhírű aczéltermékeivel képes lesz versenyre kelni. Krupp Alfrédnek nem maradt más választása, mint nem keresve tovább a hatalmasok kegyét s elismerését, alulról-fölfelé meghódítani az ipart és kereskedelmet és a sikerek révén az államot.

Nem volt könnyű munka és csak kivételes ember érhetett e tövises úton ezélhoz. Csak most tűnt ki. Krupp Alfréd sokoldalú zsenialitása. Ő volt vállalatának anyagi és szellemi vezetője, ő fogadta fel munkásait és gondoskodott azok jólétéről, ő volt gyárának első szakembere, ő iparkodott és tudott is jobb aczél gyártani, mint az angol és végül ő maga utazott, keresett vevőket, ő hirdette termékeinek jóságát és ő vetette meg alapját a hitnek, hogy vállalatában, munkájában, szorgalmában bízni lehet és kell, 1835-ben állította fel az első 20 lóerejű gőzgépet és az új berendezéssel együtt megkezdődött a mesébe illő fellendülés. Két esztendővel később már 55 munkással dolgozott és vállalatának évi forgalma 96.000 márkát tett ki. A Rajna-vidéken lassan megszerették szerszámaikat és gépeiket és az egyre szaporodó rendelések kényszerítették telepének növelésére. Természetesen a nagy sikerek a fegyvergyártással függnek össze, de itt is előbb a külföld ismerte fel gyártmányai elsőségét. Az 1851-iki londoni és 1854-iki párisi kiállításon a szakértők már a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a különben szemükben nem népszerű német gyárról. De csak az 1866-iki háború után érte el Krupp, hogy Poroszország és később a német birodalom is feltétlenül megbódoltak talentuma előtt és az új császárság első és szinte versenytárs nélkül álló fegyverkovácsává tették. Krupp Alfréd kétségkívül meg is érdemelte a nagy kitüntetését, mert mindig jó német volt és az is maradt szerencsés és rosz órákban egyaránt. A mikor 1855-ben a francia kormány felbivta, hogy francia földön építsen ágyúgyárat, nem ballgattott a hívó szóra, nem vonzották az ígért nagy állami kedvezések, otthon maradt és dolgozott tovább. A mit pedig a külföldön szerzett, azt is részben hazája javára fordította, hisz a nagy költséget okozó és badi szempontból olyan fontos kísérleti telepek is e pénzből kerültek ki.

Krupp Alfréd 1887-ben halt meg és Frigyes fia, a ki később oly szomorú körülmények között hagyta el a

földi életet, csak folytatta a nagy munkát, atyja nyomdokain járva. Az ő feladata már könnyebb volt. A világ minden részéből kértek ágyút, puskát, pánczélokát és gépeket. Az állam csak nála rendelt. A pénzpiac szívesen szolgált kölcsönrel és ezért a siker minden feltétele az ő kezében nyugodott. Ily körülmények között ért el a Krupp-vállalat a mai magasságba, a hol egyedül áll és messze mutatja a szilárd akarat, a vasmunka és a szerencse áldásának hatalmát. A Krupp-család eszei villájából ma egy kis világot kormányoz, majdnem korlátlanul. A törzsgyár mellett három kísérleti telepe, három kőszénbányája, számos vasbányája és Kielben bajjgyára van. Mindent termel, mindent készít, kovacsol, a mire a fegyveres hatalomnak szüksége van. A világ első hadserege hadi készültségét, harci felsőbbségét részben e berendezésnek köszönheti. Talán ezért is a Krupp-gyár a német nép egyik jogos büszkesége.

A mikor Krupp Frigyes 1902-ben meghalt, a család vagyona már 200 millió márka volt. Ezt az óriási összeget az idősebb leány örökölte, a kit csakhamar oltárhoz is vezetett egy szerencsés emberfia, von Bohlen und Halbach követségi tanácsos, a ki a császár engedelmével fölvette a Krupp-nevet. A család tehát tovább él és virágzik és máris két új Krupp-fiú hallgatja a legendákat, a melyeket szerencsés nagyapjuk küzdelmekben oly gazdag életéről mesélnek szerte Esszen városában.

Ez a kép azonban nem volna teljes, ha nem illesztetnék melléje egy még ragyogóbbat, a milliós vállalat munkásainak sorsát. Krupp Alfréd jelmondása volt: minden munkának célja a közjó legyen. És csakugyan ő és utódai sobasem feledkeztek meg a közjóról, a melyet csak úgy ápolhattak igazán, ha fényes jövedelműkhöz bőkezűen juttattak alkalmazottjaiknak. Az idők során sok minden változott e földön, a bárom munkáscsapat valóságos táborra nőtt és az ipar dolgosai sorában hódító hatalommá lett a szocializmus. Hetven-ezer munkás között valóban nem bíányoznak az új szellem apostolai sem. De minden törekvésük megdől a tényen, hogy a Krupp-gyárak bőkezűen gondoskodnak nemcsak az egészségesek fizetéséről, hanem a betegek gyógyításáról is, családi bázis mintaszerűek és a ki egyszer belekerült a rendes munkások sorába, annak semmi oka sincs aggodalommal tekinteni a jövőbe. Mi sem vet ragyogóbb fényt a mostani ünnepekre, mint az a jelenet, hogy az első nap a jubilánsoknak szólt, kik már 30—50 esztendeje szolgálják a vállalatot és ama kivételesek közé tartoznak, a kik a magok munkájával segítették a csodás fejlődést, a melynek párja talán csak az új világban akadhat.

Mit is tett Krupp Alfréd? Mindig az első volt a munkában és csalekvásban, megértette a kor szellemét, minden újítást rajongással fogadott és sietett fölhasználni céljaira, az első gőzgép az ő gyárában zakatolt, a villamoság csodái az ő vállalatában lettek először alkalmazásra és e mellett mindig megőrizte szívének jóságát, nem kábitotta el a milliók fénye és bár élete utolsó szakában a császár barátságával dicsekedhetett, barátja maradt munkásainak. Nem is hagyta el utódjait e példás élet után sem a hatalmasok kegye, sem az alkalmazottak szeretete. Az igaz, hogy esztendőnkint milliókat fordítanak szociális célokra és még több pénzt már az állam érdekében is a fegyvergyártás tökéletesítésére. A Krupp-vállalat minden irányban teljesíti kötelességét, ez volt multjának és ez jövődjének is záloga.

Természetesen e fejlődésnek is vannak gátjai és van

kétségkívül batára is. Mert a Krupp-gyárat a harczi kor, az állig való fegyverkezés évtizedei szülték, bire ép a fegyvergyártásban lett nagy. De ez nem jelenti, hogy egy békésebb korban, bábóruk multával, be kellene zárnia műhelyeit. A mai világ talán nem is tudja, hogy Essenből a békét is tudja szolgálni oly termékekkel, a melyeken mai közlekedési rendünk nyugszik és ha eljön az az idő, a mikor az emberiségnek nem lesz többé szüksége ágyúkra és pánczélokra, Krupp el fogja árasztani a világot aczélsíneivel, a melyeknek gyártása titkát eddig kifürkészni senki sem tudta. A másik kérdés azonban az, vajjon a még egyre növekedő munkássereg nem fog-e oly követelésekkel előállni a melyek a nagy vállalat decentralizálására fognak vezetni. Essenben lesz német földön az első barcz Európa legvagyonosabb vállalkozása és az egy rendszerben nevelt, az egy névhez kapcsolt munkástömeg között.

Ez azonban a messze jövő problémája. Ma a Krupp-villa békés magasságából a császár minisztereivel és a most élő nemzedékek együtt csodálja és dicséri Krupp Alfréd dolgos életét és szava, kívánsága a munkások ezreire keresztül az egész német nemzetbe szól. Ime egy ember is tud alkotni nagyot és hatalmasat, ha oly nagy a bizodalma a sikerben, hogy neveti a sorscsapásokat, gúnyolódó, kisebbitő és irigykedő kortársait és nem várva csodás segédelmet sem az égtől, sem a földtől, öntudatosan halad a kitűzött cél felé. Persze kivételes szerencse nélkül alig sikerül az ily vállalkozás. De kivételes férfiaknak különösen nagy a szerencsájük. Ez a Krupp milliónak, a Krupp névnek a magyarázata. És boldog nemzet az, a mely egy évszázad alatt legalább egy ily névvel dicsekedhetik.

KÉPEINKHEZ.

A bécsi eucharistikus kongresszusról.

Az «Eucharistia» szorosabb értelemben véve az egyház szertartásában szokásbavett bálajma, amely az urvacsoránál az isteni jótétemény, különösen pedig a megváltás áldására vonatkozik. A katolikus egyház általában a legszentebb oltári szentség s az oltári szentségen rejli isteni erő megünneplését érti az eucharistia alatt.

Maga az eucharistikus kongresszus a világ minden részéből egybegyülekező katolikus főpapság értekezlete. Tevékenysége pedig arra irányul, hogy a katolikus hívőket már a gyermekkorban megkezdett s minél gyakoribb, esetleg mindennapi áldozásra serkentse; továbbá az áldozási pápai dekretumok hirdetése által a gyermekek ártatlanságának megvédésére és megővésére oktasson, a felnőtteknél pedig segédeszközt nyújtson a hitbuzgóság megőrzésénél kifejtendő lelki tevékenységre. Egyszóval az isteni felelemben és a krisztusi tan szellemében való erköles életre buzdítani a keresztény emberiséget és hirdetni azt, hogy Krisztus szavai az egyház szilárdságáról és legyőzhetetlen sziklájáról igazak és igazak is fognak maradni mindörökké. A kongresszusi rendkívül népes körmeneteken kifejtett fényűzel és pompával pedig az egyház erőteljes felvirágzását dokumentálni a keresztény világ előtt.

Az eucharistikus kongresszus idejét és helyét mindig a római katolikus egyház feje: a római pápa határozza meg s az ez évi kongresszus színhelyéül Bécsot, az osztrák császárvárost jelölte meg. S a császárváros,

mint azt képeink is mutatják, kitett magáért minden tekintetben. Tekintettel arra, hogy a körmenetben Ő Felsége, koronás királyunk is résztvett, minden tőle telhetőt elkövetett a rendezőség, hogy a körmenet és az ünnepély minél impozánsabb legyen. S bár a tartós esőzés sokat rontott az ünnepély fényén, jelentőségéből azonban legkevésbé sem vesztett.

Már napokkal, sőt betekkel előbb gyülekezni kezdett a kongresszusa a világ minden részéből a mindenrendű és rangu katolikus főpapok, kegyes zarándokok és katolikus hívők nagy serege, úgy, hogy magában a körmenetben több mint százezer hívő, köztük 15,000 magyar vett részt.

Teljes lehetetlen egy ilyen ünnepély grandiózus voltát s magasztos hatását rövid közleményünk keretében ismertetni; olvasóinknak ez okból csak nébány képet mutathatunk be, abban a reményben, hogy ezekhez fűzött képzelete segítségével valamennyire mégis tájékoztatja magát eme monstre-ünnepély fényéről és pompájáról.

HIREK.

Egy csendőr meglövetése. Péter Miklós csendőr, szeptember hó 12-én éjjeli 11 órakor a hunyadmegyei Alsónyiresfalván teljesített helyi szolgálat alkalmával, portyázás közben ismeretlen egyén által, ki egy fa mögé volt rejtőzve, 2—3 lépésnyi távolságról orozva jobblábon lövett. A meglőtt csendőr a menekülő tettes után, kinek széleskörű nyomozása a hátszegi szakasz részéről folyamatba tétetett, két lövést intézett, minek eredménye azonban, — minthogy a tettes elmenekült, — ismeretlen. Péter csendőr a lövés következtében csak könnyebb természetű sérülést szenvedett.

Lövés a járőrre. A Máramarosszigetbe tartozó Szigetkamarán szeptember 18-án, éjjeli 11 órakor egy ismeretlen egyén Sziráki János szolgálatban állott máramarosszigeti városi őrsbeli csendőrre lőtt, de nem találta. A csendőr a lövést szintén eredménytelenül viszonzta, mire az ismeretlen támadó elmenekült. Nyomozása folyamatban van.

Kérelem. Szabó György csendőr, ki Keczel községben állomásozik, kéri a folyó évben Budapesten altiszti vizsgát végzett Zwiffkovich Béla csendőr ez. őrmestert, hogy egy reá nézve fontos okból, czimét vele sürgősen tudassa.

KÜLÖNFÉLÉK.

Alkoholt szerető francziák. Az alkohol túlságos élvezése ellen Franciaországban is erős mozgalmat indítottak, ám idáig minden eredmény nélkül. Az alkoholtermelés és fogyasztás 1911-ben nemhogy csökkent volna, de még növekedett. Franciaországban 1911-ben 2,415,000 hektolitert termeltek, egymillió hektolitert exportáltak ebből a tömegeből, a többit lenyelték a derék francziák. 1910-ben 2,391,000 hektolitert termeltek és az országban 1,339,000 hektolitert fogyasztottak. Ezidén tehát egy lakos torkára 4-06 liter jutott, míg 1910-ben mindössze 3-59 liter. Az ország különböző részeiben persze különböző az alkoholfogyasztás. Északon isznak legtöbbet, a germánok meg a kelták, délen és délnyugaton a legkevésbé. Ez azért is édekes, mert délnyugaton, Charente és Gers környékén gyártják a legtöbb konyakot. Az alsó-szajnai departementban, a melynek fővárosai Rouen és Le Havre, isznak legtöbbet, fejenként 12-58

litert. Azért, mert itt laknak a hódító normannok, a kiknek fajrokonai Skandináviában, Dániában és Angliában is bűk maradtak a borosflaskóhoz. A normann iszákosok mögött a kelta bretonok következnek: fejenként 5—6 litert isznak.

Légyfogdosás mint sport. Amerika nagy ujságjai hónapok óta kíméletlen harcot folytatnak a legyek ellen. Elmondanak róluk minden rosszat, mint terjesztik a veszedelmes fertőző betegségek csiráit és mint szűrték már halálra embereket. Ezek nyomán tervszerű, szervezett hadjárat indult meg ellenükben és a nyár folyamán Amerikában minden férfi, minden nő légypusztításra vetette magát. Főleg a gyerekek porsza. Legjobban Chicagóban szervezték a légyölés sportját. Ott ugyanis egy derék polgár száz dollárt ígért annak, a ki hét nap alatt a legtöbb legyet öli meg. A kitűzött idő lejártakor annyi légy érkezett a derék polgár lakására, hogy megszámlálására gondolni so lehetett. Ekkor tiz újabb díjat tűzött ki, tiz gyerek számára, a ki sok-sok legyet megöl. Közben a Newyork Herald ráterelte a közönség figyelmét a legyek rendkívüli szaporaságára. És pedig ügyes módon tette, appellálva az amerikaiak üzleti szellemére. Díjakat tűzött ki azok számára, a kik pontosan kiszámítják, hogy április 19-ikétől kezdve augusztus 10-ig hány utódja lesz egyetlen légynek. A számítás alapjául egy amerikai tudós vizagálatainak kellett alapul szolgálni, a melyek szerint a légy egyszerre 120 tojást rak és a születő legyeknek fele mindig nőstény. Kilenc ember egyforma eredményre jutott, ezek kapták a díjakat. A megfajtás szerint egyetlen légynek néhány hónap alatt 341 trillió 616 billió, 813 millió 559,321 gyermeke, unokája és dédunokája lesz.

Halászás fonograffal. Az Egyesült-Államokban, a Sackett-tó partján, Monticellóban a napokban nagy forrongás támadt, a melyik azzal végződött, hogy egy John Read nevű embert jogtalan halászat miatt törvény elé állítottak. A Sackett-tó bires nagyszámú izletes baláról és azért tolongnak oda a halászok kedvelői. Az utóbbi napokban azonban a szerencse nem kedvezett a halászosoknak, mert türelmes várakozás után rendesen üresen húzták ki a vizből borgaikat. A halászosok már-már kétségbeestek, a mikor egy napon különös hangokat hallottak, a melyek a titok nyomára vezettek. A tónak egy csendes helyén meglátták John Readot a bárkájában, a mint alámerítette és visszarántotta horgját és minden rántásnál egy újabb hal került, a bárkában már össze-fogdosott társaihoz. A halászosok megbotránkoztak a vakmerőségén, megrohanták a szerencsés vetélytársat és magukkal vonsozták a kádi elé, a hol a vádlott így védekezett: Arra nem volt elegendő pénzem, hogy zenakart szerződtessek, vettem tehát egy fonográfot, kiállítottam gunyhóm ajtajába, felbúztam és játszottam, úgy hogy a halak hipnotizálva, mind a horgomra futottak. Mért nem vesznek maguknak a többiek is fonográfot vagy miért nem hagyják abba a halászatot, ha nincs jó és praktikus eszméjük?...

Király az omnibuszon. Az omnibuszok végnapjai Párisban csakugyan bekövetkeztek és ebből az alkalomból egy párisi lap az omnibusz közlekedésének lezárásáról a következő érdekes adatokat közli: «A párisiak nem szívesen válnak meg az omnibusztól, a melynek keletkezését a régmúlt időkben gúnyosan fogadták. A régmúlt idő 1664-ben volt, a mikor XIV. Lajos király Suchet és Crenon uraknak először adott kizárólagos engedélyt, hogy kétfogatú nagy kocsijaikon a város belsőjében és külső részeiben a személyszállítást lobonyo-

lithassák. A párisiak azonban berzenkedtek az újítás ellen és az első omnibuszoknak alig akadt utasuk, de annál több támadójuk, a kik kövekkel dobálták és össze is zúzták a kocsikat. A vállalkozók nagy kérésére aztán a diákság egy napon megszállta az omnibuszok ülőhelyeit és reggeltől estig végigkocsikáztak Páris utczáin. Ez se használt. Csak akkor szűnt meg az ellenszenv, a mikor XIV. Lajos Enghien herczeg kíséretében omnibuszon ment a Louvretól a Bastilleig, a melynek kapuján nagy betűkkel ez a felirat diszelgett: «Réservee pour bon plaisir du roi.» (Fentartva a király kedvtelése czéljából) Másnap már az összes omnibuszok zsúfolásig megteltek utasokkal.

Az amerikai posta, mint erénycsász. Amerikában a leányok, asszonyok, meg férfiak között igen föllendült a titkos, a poste-restante levelezés. A postahivatalnoknak úgyszólván nem akadt egyéb dolguk, mint poste-restante leveleket szortirozni, kiadni és a mi legjobban bősztette őket, a legjobb kliensek épen iskolásleányok, djások. Már-már elviselhetetlen lett a poste-restante túltengése, arról beszéltek, hogy visszaélnék a postával, erre az igazgatóság rendeletet adott a postabivataloknak és ez a rendelet egyenesen erénycsászokká alakítja a daliás postatiszteket. Minden posterestante küldemény után kérdezősködő nőtől ezeket kell kérdeznie a hivatalnoknak: Van már ön húsz éves? Van állandó lakása? Fölvett névre érkezett a levél? Erkölcstelen ez a levelezés? Ha a két első kérdésre igenlő a válasz, akkor a hivatalnok kijelenti, hogy a levelet postán lakására küldik, de ha ez nem tetszene, akkor a levelet megsemmisítik. A megsemmisülés veszedelme vár a levelekre akkor, ha a czímzett nincsen még húsz éves, vagy ha a második két kérdésre nem mer igenlő feleletet hazudni.

Szerkesztői üzenetek.

912. «A csendőrség és a községek» czimű czikke nem közölhető. — Mindazok a teendők, a melyeket ön mint kívánatos újítást javasol, elé vannak írva a azokat a községi előljáróságoktólük telhetőleg fogadatosítják is. Hogy a nyomozás sikertelenségének legtöbbször a késői értesítés az oka — az természetes s azt mindnyájan tudjuk, de nem hiszszük, hogy az ön által javasolt közeg rendszeresítése gyorsítaná az eljárást.

Kellemes. 1. A folyó évben nem. 2—3. Bizonytalan. 4—5. Ha a feltételeknek megfelel. igen. 6. Egyelőre nincs tervbe véve. 7. A készlet elfogyásáig.

Érdeklődő. Nem.

63. 1—3. Igen.

N. J. 777. 1. Sikkasztás. 2. Lopás büntette.

Sz. K. csendőr. A Határozványok szerint fizetni tartozik.

1890. Felvételre nem számíthat.

300. T. Legközelebb folyósítva lesz.

F. d. csendőr. Előző idő nem számít be; végkielégítés 300 korona.

Sorsjegyei nem nyertek: N. 75. Tóth és Lovasi őrmesterek.

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsök lovasítása.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület területén a dályoki, beremendi és vajszlói gyalogőrsök 1912 augusztus 16-án, a szuloki gyalogőrs 1912 augusztus 19-én és az iváni gyalogőrs 1912 szeptember 6-án lovasítottak.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi szeptember hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, a véderőről, valamint a honvédségről, továbbá a katonai bünvádi perrendtartásokról szóló törvények létrejötténél való sikeres közreműködése elismerésül:

Hazai Samu belső titkos tanácsos, altábornagy, m. kir. honvédelmi miniszternek, valamint törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi szeptember hó 9-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával, a véderőről, valamint a bondvédségről, továbbá a katonai bünvádi perrendtartásokról szóló törvények előkészítése illetve létrejötte körül kifejtett kitünő szolgálatai elismerésül:

Ivandai Karítson Lajos honvédelmi miniszterinmi államtitkárnak a Lipót-rend középkeresztjét és

Szurmay Sándor vezérőrnagynak, a honvédelmi miniszterium I. csoportja főnökének a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Előléptettek:

1912 szeptember 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Szabó Sándor IV. és Simokov István; továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Goldner Jakab; végül

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Felügynök betéteket takarékpénztári könyvecskére 1 Oly társasági betétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekotése mellett helyezni el intézetünkél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly tőkekamatot fizetünk, melynel a betéte az 1. pontban jelzett felmondási időtől nem köli, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegot nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyt kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzölőbiztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utalványok, intézkvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mersékelt költségek felszámításával. Voszunk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Gál Lajos őrvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*;
a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Hegyközi György, Kiess János II., Pályi Sándor, Péczeli
János és Schweitzer István; továbbá
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Kiss György és végül
a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Szabó Pál csendőr cz. őrmesterek, *őrvezető cz. őr-
mesterekké*.

Kinevezettek:

1912 szeptember hó 1-ével:

csendőr járásőrmesterekké:

Perényi György	őrmester, (1. rangszám),
Gálos József	* (2. ") a VI.,
Volf János	* (3. ") a IV.,
Mojza György	* (4. ") a VIII.,
Szabó István IV.	* (5. ") a II.,
Bartha Ferencz	* (6. "), és
Antal Imre	* (7. ") az I.,
Házy János	* (8. ") a III.,
Kázmér Ferencz	* (9. ") az V.,
Csomafái László	* (10. ") az I.,
Kinn János	* (11. ") az V.,
Kerekes Sándor	* (12. ") a VIII.,
Polgár György	* (13. ") a III. sz.

csendőrkerület állományában.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel el-
látattott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Ns. Sarkadi N. Lajos járásőrmester, 1912 jan. 11-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel el-
látattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Magyari Ferencz őrvezető cz. őrmester, 1912 aug.
28-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Zsik Ábrahám csendőr, 1912 április 20-án, Beke Ist-
ván csendőr, 1912 aug. 13-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Ruzsits István csendőr;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Helyes Sándor, Fülöp Béla, Fülöp Kálmán, Popovics
Miklós, L. Szabó Ferencz, Vigh Pál, Danielovits Győző,
Csenár József, Sebmidt Rikárd, Suri András és Nyisztor
Győző csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Schwartz Albert és Tóth Ferencz csendőrök; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Varró János és Szilágyi Albert csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Horváth Vendel csendőr; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Ács József és Basa Gábor csendőrök 3—3 drb., Keleti
Gábor őrvezető cz. őrmester és Molnár György csendőr
cz. őrmester pedig 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból
álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

Névváltoztatás.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Stein László csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak
1912. évi 124,644/VI-a szám alatt kelt engedélye alap-
ján vezetéknevét «Sándor»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Nagy Ferencz I. csendőr cz. őrmester, Pál Sárával,
1908 május 27-én, Vésztőn.

Vig László csendőr, Bajdik Máriaival, 1909 szeptember
18-án, Margittán.

Krajcsovics János csendőr cz. őrmester, Arany Julian-
nával, 1908 augusztus 19-én, Mezőturon.

Szabó Sándor I. csendőr, Boros Juliaival, 1909 aug.
10-én, Zentán.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Jákim László csendőr cz. őrmester, Fiozay Emiliával,
1912 augusztus 12-én, Aknasugatagon.

Tók István őrvezető cz. őrmester, Dinda Máriaival,
1912 július 27-én, Nagymihályban.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir-
csendőrségi hiva-
taltos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/912. sz. a.
rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönben az összes felszerelési
cikkék, nyári szürke és fehér czérnakestyük raktárunkon a leg-
jutányosabb árban kaphatók.*